

DARBININKAS

Vol. LXXXV, Nr. 25
Birželis - June 23, 2000 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Lietuvos Konservatorių vadovų vykdoma užsienio politika toliau Lietuvą nuo NATO, teigia Lietuvos Socialdemokratų partijos (LSDP) garbės pirmininkas Aloyzas Sakalas. LSDP frakcijos Seime seniūnas A. Sakalas birželio 19 d. spaudos konferencijoje įvardijo keturias sąlygas, kurios, remiantis NATO pareigūnų ir ekspertų teikiama informacija, lems Lietuvos priėmimą į NATO.

- Briuselyje birželio 15 d. vykusiame trečiajame Europos Sąjungos (ES) - Lietuvos asociacijos komiteto posėdyje ES atstovai praktiškai visose srityse pripažino Lietuvos pažangą. Komiteto posėdyje dėmesys buvo sutelktas į Lietuvos pasirošimą ES narystei ir į tai, kaip Lietuva įgyvendina Stojimo Partnerystės prioritetus bei vykdo Europos sutarties nuostatas.

- Kadenciją baigiantis Europos Komisijos (EK) delegacijos Vilniuje vadovas ambasadorius Henrik Schmiegelow apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino 3-ojo laipsnio ordinu. Diplomatas yra pirmasis EK atstovas, nuolat reziduojantis Vilniuje. Birželio 15 d. apdovanojimą diplomatu įteikė prezidentas Valdas Adamkus.

- Lietuvos centristai, liberalai ir socialliberalai į patvirtino ketinimus priimti "naujosios politikos" išpažintojų draugijon moderniuosius krikščionių demokratų, o nacionalsocialistai nutarė Seimo rinkimuose dalyvauti kaip atskira politinė jėga. Birželio 18 d. Molėtų rajone prie Bebrusų ežero susirinkę Liberalų, Naujosios ir Centro sąjungos lyderiai pritarė, kad į jų sudarytą bloką būtų priimti modernieji krikščionys demokratai.

- Vilniaus savivaldybė pripažino 94,1 mln. litų fizinių asmenų pajamų mokesčio (FAPM) skolą valstybės biudžetui ir pateikė planą, kaip ją sumokės. Finansų ministerija šį planą gavo birželio 16 d., pranešė finansų ministro patarėja Rima Kaziliūnienė. Pasak pranešimo, sostinės administracija per 1998-1999 metus sukaupė skolą mokės iš savivaldybės privatizavimo fondo bei specialiųjų miesto biudžeto lėšų, kuriuos gautos už suteiktas mokamas paslaugas.

- Lietuvos Naujoji sąjunga (NS, socialliberalai) pareiškė, kad Lietuvos Seimas atmetė jų iniciatyvą sumažinti gynybos išlaidas švietimo naudai, remdamasis "bukais" argumentais. Lietuvos Seimas birželio 15 d. galutinai atmetė socialliberalų iniciuotus 2000 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimus, kuriais buvo siekiama papildomai 147,7 mln. litų iš valstybės biudžeto suteikti švietimo bei mokslo ir studijų sistemai, šiuos pinigus paimant iš asignavimų gynybai.

JAV SENATAS RUSIJAI PRIMENA BALTIJOS VALSTYBIŲ OKUPACIJĄ

Jungtinių Amerikos Valstijų Senatas priėmė rezoliuciją, kurioje sveikinamas Baltijos valstybių vaidmuo, 1990-1991 metais žlungant Sovietų Sąjungai, bei jų sėkmė įgyvendinant politines ir ekonomines reformas. Senato rezoliucija, kurią inicijavo ilgametis Lietuvos bičiulis, senatorius Richard Durbin, priimta birželio 14 d., pažymint 60-ąsias metines, kai Lietuva, Latvija ir Estija buvo inkorporuotos į Sovietų Sąjungą ir JAV pradėjo įgyvendinti šių sovietų veiksmų nepripažinimo politiką.

Rezoliucijoje pabrėžiama, kad JAV 60 metų nepripažino Baltijos valstybių įjungimo į SSRS bei prisidėjo paremdamos Lietuvai, Latvijai ir Estijai tautų siekius atgauti laisvę ir nepriklausomybę.

Baltijos valstybės sveikinamos už savo nepriklausomybės atgavimą, vaidmenį, suvaizdintą 1990-1991 žlungant Sovietų Sąjungai, politinių ir ekonominių reformų įgyvendinimo sėk-

mę, kuri gali paspartinti įstojimo į Europos ir Vakarų institucijas procesą.

JAV Senatas pareiškia remiamą regioninių Baltijos, Šiaurės Europos valstybių ir Rusijos bendradarbiavimą bei ragina plėtoti bendradarbiavimą aplinkos apsaugos, teisės saugos, sveikatos apsaugos, pilietinės visuomenės plėtros ir verslo bei prekybos srityse, skatinti pastangas užtikrinti Europos, Rusijos ir Šiaurės ir Baltijos regiono taiką, demokratinę, klestinčią ir saugią ateitį.

Rezoliucijos preambuleje, be kita ko, pabrėžiama, kad 1940 metais Sovietų Sąjunga okupavo Baltijos valstybes ir prievarta jas inkorporavo į SSRS.

1940 m. liepos 15 d. JAV prezidentas Franklin Delano Roosevelt paskelbė įsaką, kuriuo remiantis, visos Baltijos valstybių sąskaitos buvo išaldytos, kad nepatektų į sovietų ran-

Kapitolijus

kas.

Tų pačių metų liepos 23 d. viešai pirmą kartą paskelbtas Valstybės departamento pareiškimas, kuriuo griežtai smerkiamas ir nepripažįstamas Baltijos valstybių užgrobinimas.

Be kita ko, rezoliucijos preambuleje pabrėžiama, kad ir Rusijos Federacija pripažino Lietuvą, Latviją ir Estiją esant nepriklausomas ir suverenas valstybes.

Prieš savaitę Rusijos URM paskelbė pareiškimą, kuriame kalbama apie neva savanorišką Lietuvos įstojimą į Sovietų Sąjungą 1940 metais. BNS

BRITANIJOS PAREIGŪNUS PRIBLOŠKĖ TRAGEDIJA, IŠTIKUSI NELEGALIUS MIGRANTUS

Judriausiam Didžiosios Britanijos uoste ankstyvą birželio 19-osios rytą buvo rasti 54 vyrų ir keturių moterų kūnai, sumesti į sunkvežimio šaldytuvo kėbulą. Manoma, jog tai greičiausiai nelegalūs migrantai kinai, ketinę Britanijoje gauti prieglobstį. Kol kas neaišku, nuo ko mirė didžiausios Britanijos nelegalių migrantų tragedijos aukos, tačiau labiausiai tikėtina, kad jos užtroško ar sušalo.

"Sunkvežimis-šaldytuvas buvo sustabdytas maždaug apie vidurnaktį. Tada buvo rasti 58 žuvusieji - 54 vyrai ir keturios moterys. Du vyriškiai dar buvo gyvi. Vaikų automobilyje nebuvo", pranešė Vidaus reikalų ministerijos atstovas. "Atrodo,

kad jie visi yra iš Rytų Azijos. Iš Rytų Azijos daugiausiai prašymų dėl prieglobsčio pateikia kinai. Tačiau tai dar reiks patvirtinti", sakė jis agentūrai "Reuters".

Pareigūno teigimu, kūnai maždaug vidurnaktį buvo rasti Olandijoje registruotame šaldytuve. Vairuotojas buvo suimtas, o du likę gyvi vyrai nuvežti į ligoninę. Anot pranešimų, jų gyvybei pavojus negresia.

"Tai šiurpus įvykis. Mane pribloškė šių žmonių žūtis. Mes gedime kartu su žuvusiųjų artimaisiais", pareiškė Vidaus reikalų sekretorius Jack Straw.

Migrantų, ketinusių Britanijoje gauti prieglobstį, atskirų

žūties atvejų pasitaikydavo ir anksčiau. Policija yra užfiksavusi atsitikimų, kai migrantai, siekdami pabėgti nuo pareigūnų, iššokdavo iš važiuojančio traukinio. Vis dėlto šios nakties tragedijos mastas pareigūnus tiesiog pribloškė.

Vyriausybės atstovas sakė, jog dar neaišku, ar sunkvežimio-šaldytuvo šaldymo sistema buvo įjungta, ar išjungta. Pirmuoju atveju, nelegaliai vykę migrantai būtų sušalę, o antruoju - užtroškę.

Dover garsėja kaip miestas, į kurį atvyksta daugiausiai prieglobsčio Britanijoje ieškančių žmonių. Ypač didžiulis migrantų srautas plūsta iš Rytų Europos. BNS

PATEISINTAS BLOGIS - IŠLAISVINTAS BLOGIS

VYTAUTO LANDSBERGIO KALBA TARPTAUTINIAME KONGRESE KOMUNIZMO NUSIKALTIMAMS ĮVERTINTI VILNIUS, 2000 m. BIRŽELIO 12 d.

Pone Prezidente Valēša,
Pone Pirmininke Šarecki,
Ponai Ambasadoriai,
Visi garbingi svečiai ir kongreso dalyviai!

Daugelio tautų ir valstybių atstovai susirinko Vilniuje aptarti ir įvertinti komunizmo fenomeną, aptarti šia doktrina pagrįstų režimų nusikaltimus. Sveikinu Jus Lietuvos Seimo vardu toje pačioje salėje, kurioje 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos atstovai paskelbė atkuriamą Nepriklausomybę.

Lietuvoje per 12 metų šį tą padarėme, kad būtų stabdomas komunizmo virusas. Galima sakyti, mūsų šalis atmetė atvirą ligos formą, tauta pakilo iš mirties patalo ir vėl savarankiškai gyvena, mokosi gyventi laisvėje, kad ir svyrudama, klupinėdama dėl patirtų žaizdų pasekmių, vargdama su slapto mis ligos formomis. Nepamiršdami lieka skaudūs Stasio Lozoraičio žodžiai, kai visą gyvenimą už savo tautos laisvę kovojęs diplomatas pagyveno kiek

Vytautas Landsbergis

laiko Lietuvoje ir susidūrė su jos pookupacine, pokomunistine tikrove. "Lietuvos kraujas užnuodytas", - supraskime, kaip sunku jam buvo tarti šiuos žodžius. Žaizdos žmonių dvasioje tebėra gili, o ypač ten plačios dykvietės; jos įtakoja visuomenės vertybes, žmonių galvoseną, elgseną ir darbus.

Šių nuterimų nėra nei kaip apskaičiuoti, nei kam sąskaitų pateikti.

Ir vis dėlto kai kur komunizmas turėjo atsitraukti. Tai žinomas kelias, kurį Lietuvoje nuėjome, atmesdami vienos politinės klikos užurpuoto amžino valdymo sistemą ir diktatūrą, atkurdami demokratiją kaip tikrą rinkimų teisę ir su ja - nepriklausomą valstybę. Totalitarinės valstybės privilegijuotam sluoksniui - kompartijai - buvo pasiūlyta sąžiningai atgailauti ir išnykti. Daugybė eilinių narių taip ir padarė, pasitraukė iš kompartijos. Griuvo visa Rusijos komunizmo imperija, apgaulingai pasivadinusi kažkokia sąjunga, nors niekas į ją savo valia nesijungė. Išėjo iš Lietuvos okupacinė kariuomenė, o sumažėjusi ir pasidalijusi kompartija transformavosi į kelias paveldėtojas - dvi legalias - LDDP ir Socialistų, ir gal dar dvi nelegalias. Deja, komunizmo viruso veikimas tebėra juntamas gerokai plačiau.

(nukelta į 2 psl.)

LIETUVOS ŽMONĖS NESUVOKĖ SOVIETŲ OKUPACIJOS PRADŽIOS

Seimo narys Kazys Bobelis pareiškė, kad prieš 60 metų Sovietų sąjungos įvykdyta Lietuvos okupacija buvo visiškai netikėta daugeliui Lietuvos žmonių. "Lietuvos žmonės, prieš 60 metų išvydę gatvėse raudonarmiečių tankus, dar nesuvokė, kad tai okupacija", birželio 15 d. per interviu Lietuvos nacionaliniam radijui sakė tuometinis "Aušros" berniukų gimnazijos mokinys K. Bobelis.

Pasak jo, skirstydamiės iš mokslo metų pabaigtuvių, moksleiviai išvydo žmonių užtvindytą Laisvės alėją. Prie tankų buvo daug gėlių, raudonarmiečiai griežė armonikomis.

Po kelių dienų iš smalsumo nuklydęs į Petro Vileišio aikštėje vykusį mitingą, K. Bobelis ten pamatė daug žmonių, vėlavų, plakatų.

Mitingo dalyviai reikalavo, kad Lietuva taptų Sovietų sąjungos respublika. Netrukus marionetinis Liaudies seimas tokį

sprendimą priėmė.

"Mano tėvas (...) tada teigė, kad viskas falsifikuota", prisiminė K. Bobelis. Dabar jam 77-eri.

Prisimindamas klastingą 1940 metų okupaciją, K. Bobelis savo interviu nepritarė siūlymams sunaikinti sovietinių skulptūrų ekspoziciją Grūto parke.

"Turim pasimokyti iš žydų, kurie labiausiai nukentėjo per Antrąjį pasaulinį karą: jie yra įsteigę holokausto muziejų, sukaupę juose nuotraukų, dokumentų, kalinių drabužių - viską kas įmanoma. O mes norim sunaikinti tai, kas turi išlikti - tinkamai eksponuoti, su užrašais. Tegu žmonės pamato, kas tie Lietuvos okupacijos kaltininkai, jos budeliai. Neseniai Grūto parką aplankiusios užsienio valstybių ambasadorių žmonos teigiamai įvertino šitokias pastangas", sakė K. Bobelis.

Omnitel Laikas

TARPTAUTINIS KOMUNIZMO PASMERKIMO KONGRESAS

Tris dienas Vilniuje vykusio tarptautinio kongreso "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas" dalyviai kreipėsi į Jungtines Tautas, pasaulio demokratinių valstybių parlamentus ir vyriausybes, ragindami nedelsiant įsteigti Tarptautinį komunizmo ir komunistinių nusikaltimų tribunolą. Kongrese, kurio pirmųjų dviejų dienų posėdžiai vyko Lietuvos Seimo rūmuose, dalyvavo 23 valstybių atstovai, buvo pristatyti ir aptarti 53 pranešimai. Daugiausia pranešimų - 11 - buvo iš Lietuvos, 7 - iš JAV, 6 - iš Estijos. Kreipimėsi rašoma, kad komunistiniai nusikaltėliai turi sulaukti tokio pat teisingo atpildo, kaip ir nacistiniai nusikaltėliai. Kongreso dalyviai priėmė rezoliuciją dėl "genocido" sąvokos, nes dėl šio apibrėžimo netikslių komunistiniams totalitariniams re-

žimams galioja senaties terminai. Tarptautinis kongresas įsteigė tarptautinį visuomeninį tribunolą, kuris tyrė komunizmo nusikaltimus. Tribunolas nepaskelbė sprendimo ir nutarė susirinkti į kitą sesiją rudenį. Tribunolas surinko medžiagą ir išklaušė komunizmo kaltinamųjų faktus. Tribunolo komitėjai, kuriai pirmininkavo teisininkas Vytautas Zabiela, išklaušė vyriausiosios kaltintojos Zitės Šliochtės bei liudininkų kalbą. Kaltintoja prašė atidėti sprendimo priėmimą, nes surinkta labai daug medžiagos, kurią reikia išsamiai išnagrinėti. Nepaisant organizatorių pastangų, Lietuvoje neatsirado teisininko, kuris būtų apsiėmęs šiam tribunole ginti komunizmą. Tribunolas yra visuomeninis, tad jo sprendimai neturės jokios teisinės galios

Lietuvos rytas

KOMUNIZMAS NEŽLUGO

Tarptautiniame kongrese "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas" kalbėjo žymus Rusijos žmogaus teisių gynėjas ir buvęs disidentas, dabar Rusijos Dūmos deputatas Sergej Kovaliov. Jis griežtai kritikavo Rusijos karinę kampaniją Čečėnijoje, o Vladimiro Putino išrinkimą prezidentu pavadino "KGB ir kitų specialiųjų tarnybų atėjimu į valdžią". Sergej Kovaliov sakė, kad "Rusijoje nebus atkurtas gulagas ir net cenzūra, tačiau tik todėl, kad prisitaikėlis, glūdinčis krūtinėje, gerokai

veiksmingesnis, nei stovintis sargybos bokštelyje". Sergej Kovaliov mano, kad komunizmas nežlugo todėl, kad nepatyrė karinio pralaimėjimo, kaip fašizmas. Sergej Kovaliov prašė atleisti jo tautai už komunizmo propagavimą ir Baltijos valstybių okupaciją. Kongrese dalyvavęs prezidentas Lech Valėša kalbėjo, kad nuo komunizmo nenukentėję Vakarai nesikiš į šį procesą, todėl komunizmo nusikaltimus turi įvertinti nuo jo nukentėjusios šalys.

Respublika, Lietuvos aidas

MIŠIOS - IŠŠŪKIS ŽMONIŲ VEIDMAINYSTEI

Birželio 15-ą - Gedulo ir vilties dieną Vilniaus festivalio programoje skambėjo Leonard Bernstein Mišios. Šias Mišias kompozitoriui užsakė JAV prezidento John Kennedy našlė Jacqueline. Pirmą kartą jos buvo atliktos 1971 metais. Mišias amerikiečių muzikos kritikai sutiko labai prieštaringai. Tuo metu kompozitorių jaudino klausimas, kur tauta suklydo, kad galėjo atsitikti tokie baisūs dalykai kaip Martin Luther King, John ir Robert Kennedy nužudymas, Vietnamo karas. Mišiose L. Bernstein smerkia vaidmainystę, kai žmogus, atėjęs į bažnyčią ir atlikęs ritualą, išėjęs elgiasi visiškai prie-

šingai nei moko religija. Tai atsispindi ir muzikoje, kurioje klasika sumišusi su šiuolaikine pop muzika, krenta ir dūžta šventi dalykai. Kūrinį atlieka didžiulis menininkų kolektyvas. Vilniuje Nacionaliniam simfoniniam orkestrui, Kauno valstybiniam, "Ažuoliuko" ir "Jau nos muzikos" chorams, Lietuvos ir užsienio solistams dirgavo dirigentas iš JAV Murry Sidlin. Jis šias Mišias įvairiose pasaulio kraštuose yra dirigavęs 90 kartų. Birželio 1-ąją maestro Sidlin dirgavo Vatikane, Nervi salėje. Popiežius Jonas Paulius II Mišių klausė savo apartamentuose per asmeninį televizorių.

Lietuvos rytas

Pateisintas blogis – išlaisvintas blogis

(atkelta iš 1 psl.)

Demagogija ir agresija, kiršinant visuomenės grupes, socialines "klases" vieną prieš kitą, yra ir toliau atpažįstami raudonojo fašizmo bruožai, tie patys kaip rudojo, - nepaisant ar būtų keliamos vėliavos su svasistikomis ar kūjais, ar apverstos trispalvės. Todėl šiandien pradedantis Kongresas turi keletą reikšmę – ir tarptautinę, tarpvalstybinę, ir vietinę, ir bendražmogišką, nes tiesios apie praeitį ir žinojimo apie dabartį reikia visiems kaip vaistui.

Kai kuriais atvejais sakome – kad nepasikartotų kas buvo. Šiuo atveju galima pasakyti dar taip – kad neatgytų kas tebėra.

Sveikinu Kongresą ir jo iniciatorių, kurie galų gale ėmėsi įgyvendinti prieš devynerius metus Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo paskelbtą idėją įvertinti komunizmo nusikaltimus antrajame Niurnbergo procese. Teprasideda ir šis procesas, be kurio tarptautinis teisingumas gerokai luošas kryptuliuoja į naują tūkstantmetį. Iš Vilniaus į Hagą – štai kur būtų labai aiškus tikslas.

Kartu noriu tarti dar keletą asmeninių žodžių, pasidalinti mintimis apie komunizmo doktriną ir jos žalingiausią ydą. Ta yda – tai blogio pateisinimas ir išaukštinimas. Jos dėka pats komunizmas su visa filosofija ir praktika reiškiasi kaip išlaisvintas blogis, kuriam, be abejo, reikia priešintis kur tik tai galima ir kaip galima – kol galima.

Kelias tezes, kurias noriu pasakyti, pailiustruosiu pavyzdžiais iš Lietuvos patirties.

Komunizmo idėja gimė ir plito kaip viena iš XIX-XX a. utopijų. Ją lydėjo karštų fanatikų ir šaltų, ciniškų demagogų darbai. Ideologija ir darbai neatskiriami, nes iš pat pradžių buvo sukurta tariamų "istorijos dėsnių" koncepcija, atleidžianti nuo moralinio pasirinkimo ir atsakomybės, jeigu darbai, pirmiausia prievarta, įkūnija ir spartina mitologizuotą "istorijos vyksmą" su jame savaveiksmiškai besireiškiančia dėsninga visuomenės raida. Padėk "istorijai", naikink idėjas, darbus ir žmones, kurie truko "pažangai" – toks buvo blogio pateisinimas, blogio pavertimas gėriu, žmonijos golgota į būsimą komunizmo "gėrį".

Tame goltotos kelyje į niekur, vardan utopijos, eksperimento ir tenkinant žiaurumo instinkto, paklota apie šimtą milijonų gyvybių. Daugiau kaip pusę jų turėjo sudaryti moterys ir vaikai.

Nepamirština ir tai, kad komunizmas yra karas.

Kaip sako vienas iš "Juodosios komunizmo knygos" autorių Stephen Courtois, "kalbant apie lenininę ir stalininę Rusiją, jog grynai eksperimentinė, bet puikiai apgalvota, logiška politinė veikla tiesiog stingdo kraują gyslose."

Lietuva pažino šį reiškinį savo likimu, todėl mūsų baudžiamajame įstatyme apie genocidą yra įrašyta ir "socialinių arba politinių grupių naikinimas". Teismams keistai siūbuojant, ar civilių gyventojų naikinimas okupuotame krašte tikrai yra genocidas, sugrąžinom į Baudžiamąjį kodeksą visą "Karo nusikaltimų" skyrių, kurį prieš keletą metų ekskomunistai arba LDDP buvo apskritai išmetę. Dabar Lietuvoje prie karo nusikaltimų be išlygų priskirta okupuotos valstybės civilių gyventojų trėmimas ir okupavusios arba aneksavusios valstybės teritorija.

Ne tokia sausa įstatymo kalba, o tikrovėje tai reiškė de-

Vytautas Landsbergis

simčių tūkstančių nekaltų žmonių, vyrų, moterų, vaikų ir senelių mirtį vergų darbo stovyklose, didžiulėse bado, išsekimo ir šalčio "kamerose".

Kas juos pasmerkė tokiai kančiai ir mirčiai? – Sovietinio režimo, komunistų valdžios pareigūnai, okupantai ir kolaborantai.

Ar jie buvo bepročiai, tie pareigūnai, ar tik nežmoniškai žiaurūs? – Ne, jie nebuvo bepročiai, jie veikė šaltai ir žiauriai.

Kas juos padarė tokiais žiauriais? – Komunizmo ideologija, niekinanti ir naikinanti meilę ir gailėstingumą; komunistinis auklėjimas, nusikaltama doktrina tikrovėje.

"Ta operaciją reikėjo padaryti", - taip apie egzekucijas ir masinius trėmimus kalbėjo 1963 m. vasarą Palūšėje jauniems menininkams vienas tuometinių komunizmo šulų Lietuvoje Genrikas Zimanas. Jo žodžius įsiminiau visam gyvenimui: "Ta operaciją reikėjo padaryti. Mes neturėjom skalpelio, tai padarėm ją kirviu".

Prieš keletą metų, Rusijai įvedus savo armiją į Čečėniją (pirma jame Čečėnijos kare), Rusijos ministras aiškino pasauliui visai panašiai: "Mes turime juos naikinti, nes jie priešinasi".

Tai nuolatinė, geležinė komunistų nuostata, suformuota ir naudota jau Lenino: smurtu iššaukti pasipriešinimą ir tada naikinti už pasipriešinimą. Auka turi būti pati kalta dėl savo žūties, ar ji būtų vadinamoji "buržuazija", ar kaimyninė Baltijos valstybė, prieš kurią visuomet atsiras papildomų priekabių, artinančių pasaulinę komunizmo pergalę.

Štai čia vėl verta grįžti prie pseudomokslinės komunizmo filosofijos, kuri neprasčiau už pseudomokslinį nacių rasizmą pateisino tautų ir "klasinių priešų" naikinimą.

Tariamų istorijos dėsnių tariamas objektyvumas – kas turi laimėti, o kas išnykti – reiškia išankstinę indulgenciją, Markso ir Lenino avansu išrašytą nuodėmių atleidimą. Tada ir bet kurie nusikaltimai – nebe nusikaltimai (arba tik sąlygiškai), ir moralė, kaip ją suformulavo Leninai, labai paprasta: gera tai, kas artina komunizmo pergalę.

Taip per tariamą "klasinių interesų nesutaikumą" ir "nuolat stiprėjančią klasinių kovą" buvo einama į socialinį genocidą, socialinių grupių naikinimą dėl to, kad jos kitaip galvoja arba tiesiog turi nejudamo

turto ir "gamybos priemonių", kurių nespėja entuziastingai atnešti naujesiems valdovams. O net ir atnešančius, atsiskandančius, bet praieityje turėjusius dėl viso ko geriau pribaižti.

Be to, pribaižinti artimą gali būti net malonumas.

Komunistinis nuodėmių atleidimas tarnams ir kurstymų demagogija skatino atsiskleisti blogiausiam, kas tik tai glūdi arba gali glūdėti žmogaus prigimtyje.

Tai nemelė, nejautrumas, panieka kitam žmogui, jeigu tik jis nėra stipresnis (reiškinys pastebimas ir valstybių santykiuose). Tai netikėjimas nei Dievu, nei meile, nei gėriu, kurie turi bendrą vardiklį, tačiau tampa vien pasityčiojimo ir neapykantos objektu. Taip komunistinė sistema pajungė sau ir eksploatavo visokiausius žmonių nepilnavertiškumo kompleksus, skatino kolektyvinę pagiežą ir psichozę.

Neapykanta kitokiam – su jo kitokiomis vertybėmis, moralės principais, netgi tautine kalba ir papročiais, kurie galbūt yra "kliūtis komunizmo pergalei", protų prievartavimas nekenčiant tiesos ir primetant reiškiniams visai priešingo turinio žodžius, kuriuos įsakoma vartoti; ypatinga neapykanta konkuruojančiai ideologijai ir vertybių sistemai kaip antai tikėjimas ir bažnyčia, - štai ir taip reikėsi komunizmo išlaisvintas blogis. Pacituosiu iš knygelės "Išdavystės poemos", kurią turėjote gauti.

"Liaudies padarė išvadą, kad ne visi kairieji yra kairieji ir kad esama tokių kairiųjų, kurie prireikus išduoda liaudies interesus buržuazijai."

"Ir mes neišvengsime klasių kovos... Buržuazija ir mūsų krašte geruoju nepasiduos, bet galime būti tikri, kad dabar, įėję į Sovietų Sąjungą, mes ir toliau laimėsime ir savo kovą privesime prie laimingo galo."

"Ponai smetonininkai grobė ligi paskutinės karvės ir tokiu būdu išspausťais pinigais pirkė sau užsienyje dvarus, vilas ir plantacijas. Smetona pats turi nusipirkęs plantaciją."

Už šių groteskiškų kalbų, kurias sakė komunistų paskirti okupuotos Lietuvos vadinamojo "liaudies seimo" nariai, slėpėjo nebe juokai, o artėjantis naikinimas, trėmimai ir žudynės. Pastarųjų metu žudytojų neapykanta reikėsi ir kaip beribis sadizmas – tariamų "priešų", atsitiktinių kalinių iš Tėsių kalėjimo, nukankinimas pasimėgaujant. Ji reikėsi ir kaip

negirdėtas pasaulyje nekrosadizmas – mėgavimasis kaponant, daktant, viešai išniekinant kovoje kritusių arba nusižudžiusių Lietuvos laisvės kovotojų kūnus. Toks buvo dar antinis teroras – palaužti gyvuosius ir mirties baime, ir moralinių pagrindų sukrėtimu: Dieve, neįau taip galima?

Neįau galima trypti nėščią moterį ir žvengti, kai Antazavės sribas batakis išspaudžia negimusį kūdikį ir čia pat įmeti į ugnį?

Jie rodė, kad galima, jiems viskas galima. Tik žodžio "satanizmas" tada dar nebuvo; ir tik 1998 m. įrašėm į Baudžiamąjį kodeksą tokį karo nusikaltimą kaip "nukautųjų kūnų išniekinimas keršto ir teroro tikslu".

Nekrosadizmas buvo ramiai praktikuojamas tolimuose komunizmo imperijos gulaguose, kai išnešamiems iš zonos ir į rietuves kraunamiesiems sustingusiems lavonams dar su laužtuvu pramušdavo kaukoles. Tu, liaudies prieše, tikrai nepabėgsi!

Nekrosadizmo ir dabar galėjom pamatyti televizijos ekranuose, kai Rusijos karinė technika ir ją vairuojantys "liudi" valkiojo vielomis surištus čečėnų lavonus.

Vykdytojai – vis to paties komunizmo auklėtiniai arba auklėtiniai auklėtiniai.

Kai Lietuvos komunistų vadovai, 1941 m. pasitraukę į Maskvą, sužinojo apie Rainių žudynes, jie apklausė liudininkus ir nustatė kai kuriuos kaltininkus – sadistus žudytojus. Ir nieko, vėliau buvo netgi didvyriais paskelbti. Taip sistema patvirtino, būtent mąstymo sistema, kad surištus gyvus mėsinėti, lupti į jems odą, jeigu tie žmonės pavadinti klasiniais priešais ir liaudies priešais – yra iš esmės teisinga, nebaustina. Tik vienas žudikas sulaukė atkurtos Nepriklausomos Lietuvos pačioje Lietuvoje, o ligi tol jau buvo apklaustas kaip liudytojas, ir KGB pulkininko Petro Raslano kaltė neginčijamai matoma. Bet garsųjį pulkininką dar pusantrų metų paglobojo Nepriklausomos Lietuvos generalinis prokuroras Artūras Paulauskas; byla nebuvo keliama, nepaimta net įsipareigojimo neišvykti, Rainių žudikui nė plaukelis nuo galvos nenukrito. Gyveno sau žmogus Lietuvoje, ką nors veikė. Ir sistema toliau veikė. Tik jau žlugus Maskvos pučiui, kai pasidarė aišku, kad Raslano igūdžių greitai neprireiks, jam buvo leista pasprukti į Rusiją, ir tik po to formaliai iškelta byla. Dabar jau Rusija globoja šį karo nusikaltėlį, ištikimą čekistą-komunistą, metų metais niekaip neradama būdų net perduoti jam kvietimo į Lietuvos teismą. Sistema tebeveikia. Viskas sena kaip Lenino mumija. Užtat buvęs prokuroras gražiai skelbia naują politiką.

Tokie čia kiti faktai liaudies švietimui ir medžiaga politikų pamąstymams, jeigu kas naviat guodžiasi, kad komunizmas žlugo, antai net Rusijoje komunistai nelaimėjo rinkimų. Tai kas laimėjo? Išėitų, kad demokratija. Kadangi komunizmas yra karas, tai demokratija turėtų paskelbti taiką ir pakeisti požiūrį į karo nusikaltėlį Petrą Raslaną bei kitus.

Palikim kol kas šį klausuką ir supraskim, kad vien tiesa padarys mus laisvus. Tiesa apie komunizmą, tiesa apie okupaciją ir suniokojimus, tarp jų – baisiausius protų suniokojimus, kai protai nenori tiesos, o širdis gniaužia nežinomybė.

Išties, kito kelio nėra – reikia kalbėti. Tik tada būsim laisvi, o blogis varžomas, ne toks laisvas.

Ačiū, kad išklausėte.

JAV Senate ir Kongrese daugėja Lietuvos draugų

Jungtinių Valstijų Senate ir Atstovų rūmuose per pastarąjį pusmetį gerokai padaugėjo Baltų sambūrių narių. Senate Baltų sambūris dabar vienija 10 senatorių, arba dešimtadalį visų Senato narių. Pernai spalį Senato Baltų sambūryje buvo 5 nariai. Atstovų rūmuose Baltų sambūris dar gausesnis – dabar jame yra 66 Kongreso narių, arba 15 proc. visų Atstovų rūmų narių. Spalį Atstovų rūmų Baltų sambūryje buvo 57 Kongreso narių.

Per dvejus Baltų sambūrių veiklos metus Senate ir Atstovų rūmuose jų narių nuolat daugėjo. Pastebimas pastarojo pusmečio pagausėjimas iš dalies siejamas su rudenį JAV vykstančiais parlamentiniais rinkimais ir kandidatų siekimu užsitikrinti išėjimą iš Rytų Europos balsus.

Be to, į Baltų sambūrius ateina senatoriai ir kongresmenai,

turintys tą pačią, kaip Baltijos šalys, NATO plėtros viziją. Prie Baltų sambūrių gausėjimo taip pat prisideda aktyvi Lietuvos ambasados Washingtono veikla bei intensyvūs Lietuvos parlamentarų kontaktai su Kongreso ir Senato nariais.

Atstovų rūmų Baltų sambūryje yra net 12 Užsienio reikalų komiteto, 6 svarbaus užsienio paramą skirstančio Asignavimų komiteto, 4 Ginkluotųjų pajėgų komiteto nariai.

Sambūryje yra du komitetų pirmininkai - Žvalgybos komiteto pirmininkas Porter J. Goss ir Respublikonų politikos Atstovų rūmuose komiteto pirmininkas Christopher Cox. Manoma, kad dabartiniai Baltų sambūrio nariai Doug Bereuter arba Sam Gejdenson po rinkimų vadovaus Atstovų rūmų Užsienio reikalų komiteui.

Omnitel Laikas

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiektis su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENTELĖ VIETA-
-GAUSI PARODŲ SALĖ-

+

KVEČAS
JONAS
1933+1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

**JUOZAS MATULAITIS –
Pašėsupio knygnešys**

Vytautas Mešlius

(pradžia praeitame nr.)

O carinė valdžia dar labiau stiprino savo veiklą. 1896 m. Kauno, Vilniaus ir Suvalkų gubernijose iškėlė bendrą bylą „apie lietuvių tautinį judėjimą“, į kurią įtraukė nemažai lietuvių inteligentų.

Iš pradžių J. Matulaitį sudomino knygnešys J. Kancleris, o vėliau ir A. Rucevičius.

Juozas Kancleris (kitaip dar Kanclerius, Kanceris, Kanclerius) kilęs iš Igliaukos parapijos. Dar mažas būdamas, jis apsigyveno šalia Kalvarijos, Santakos kaime, pas gimines Paulionius. Mirus tėvams, apsigyveno pas Paulionio svainį Juozą Barkauską Juodelių kaime, prie Kalvarijos. Ten išmoko gabenti literatūrą ir atsidavė knygnešystei. Pristatydamas iš Prūsijos spaudą, pasižymėjo ir buvo vadinamas „knygnešiu karaliumi“.

Dr. K. Grinius knygoje „Varpo metų knygnešiai“ 1924 m. rašė:

„Du eigučiai (strieličiai) kartą sugavo Kanclerių atsišaukimus belipdant apie Mozurgirį, netoli Liudvinavo. Buvo bepavykę jam pabėgti ir dobilų krūvoj pasislėpti, bet eigučiai visgi surado ir suėmė nusivedė pas Baraginę Matulaitį, Kancleriaus gerą pažįstamą ir vienmintį. Čia šeimininkas suėmėjus pavaišino, o Kanclerius per atvirą langą pasmuko“.

Be minėtų (J. Kanclerio, A. Rucevičiaus), J. Matulaitis palaikė ryšius ir su kitais knygnešiais: Juozu Barkausku, Petru Mikolainiu, Feliksų Siručiu, Juozu Mešliu (šių eilučių autorius senelio broliu) ir kitais.

Nelegaliai pargabentus iš Mažosios Lietuvos spausdinius J. Kancleris slėpdavo Baraginėje pas J. Matulaitį. Po to kartu su namų šeimininku juos platindavo.

Vėliau J. Kancleris spaudos nešulius suorganizuodavo pristatyti į Bartininkus ir Keturvalakius. Šiose apylinkėse knygų, laikraščių ryšulius jis laikinai slėpdavo pažįstamų gyventojų trobelėse ar ūkinėse patalpose. Netrukus ten atvažiuodavo su arkliais iš Baraginės J. Matulaitis. Spaudos pakus sukradavo ir savo vežimą, užmaskuodavo ir gabendavo žinomais keleliais ir namais.

J. Matulaičiui nepaprastai rū-

pėjo vaikų mokymas slaptose lietuviškose mokyklose. Jis gerai suprato vadovėlių reikšmę švietimo darbe. Todėl kartu su periodine literatūra bei kitomis knygelėmis atveždavo vadovėlių – elementorių ir aritmetikos uždavinių. Palankiausias laikas slaptai spaudai gabenti būdavo tamsios rudens ar žiemos naktys.

Draudžiamą literatūrą namų šeimininkas slėpdavo skardinėse dėžėse – kluone po pelais ir šieno šalinėje. Vasaros metu ilgiau saugomas knygas užkasdavo sandariose dėžėse į žemę malkinėje arba po akmenų krūvomis, kad klatinga žandarų akis pro skiedras ar akmenis nepastebėtų sujudintos žemės.

Slaptai gabenti ir platinti lietuviškus leidinius buvo nepaprastai pavojinga. Ypač situacija paaštrėjo nuo 1898 m. kovo 1(13) d., kai sargybiniai buvo suteikta teisė šaudyti į sienos pažeidėjus. Plačioje pasienio juostoje siautėjo „abieščikai“ bei muitininkai, o visame krašte dieną ir naktį pėsti, važiuoti bei raiti žandarai, policininkai ar kiti sekliai.

To meto švietimo skleidėjai ėmė burtis į slaptas draugijas. Sudūvos kraštui (1901-1905) darė įtakos „Artojų draugija“, kurioje veikė J. Matulaitis. Svarbiausias šios organizacijos uždavinys – gyvu žodžiu, laikraščiais ir knygelėmis šviesti gyventojus.

„Artojų draugija“ Suvalkijos kaimuose ėmė organizuoti lietuviškus spektaklius, juos rengė šios draugijos pirmininkas Antanas Rucevičius.

Užginti vakarai su teatro vaidinimais 1902 m. buvo surengti pas Juozą Matulaitį, Baraginės kaime, Antaną Gurevičių (Juozą Botyriaus svainį), Kuktų kaime, ir kt. Pirmojo namuose tais metais buvo suvaidinti net keturi spektakliai.

„Netrukus mus pakvietė vaidinti už Liudvinavo į Baraginės kaimą pas ūkininką Matulaitį. Čia jau kone visai naujus veikalus pastatėme: „Neatmezgama mazga“, „Du apaštalu“ ir „Monologą caro tarno“ (A. Rucevičius „Sunkiaisiais laikais“, 1920 m.).

Beje, J. Matulaičio namuose buvo suvaidinta ir komedija „Amerika pirtyje“.

Lietuviški vakarai su teatro vaidinimais tarytum buvo pirmieji kultūros daigai Kapsų krašte, o kaimo gyventojams – džiugi naujiena.

Žiūrovai buvo kviečiami renginio dieną, kad nespėtų apsilankyti nekviesti piktos valios svečiai. Moterys padeklamuodavo išpūdingų eilių, o jaunimas padainuodavo naujų, prasmingų dainų. Vakaro dalyviams buvo dalijama lietuviška spauda. Tarp susipratusių žmonių užsimegzdavo naujos ir dažnai naudingos papintys. Šokiai užtrukdavo iki priešausrio ar net ryto.

Pirmojo lietuviško teatro scena buvo priglauta bebaimio ūkininko šiaudinėje pastogėje – seklyčioje ar klėtyje. Trupę daugiausia sudarydavo kaimiškos kilmės inteligentai. Šie renginiai kaime turėjo didelės reikšmės – skatino dainuoti, mokytis eilėraščių, šokių, puoselėjo gimtąją kalbą, meilę spaudai, dorovę ir kt.

Už tai, kad 1902.08.25 leido savo namuose vaidinti komediją „Amerika pirtyje“, J. Matulaitis užsitraukė didelę vietos valdžios rūstybę. Kitais metais jam buvo iškelta baudžiamoji byla.

1902 m. 12-ajame „Ūkininko“ numeryje ir 1903 m. 4-5 nr. buvo rašoma, kad 1902 m. rudenį pas J. Matulaitį Baraginės kaime buvo pobūvis. Skundikas žandarams pranešė, kad ten suvaidintos dvi komedijos ir dainuotos valdžiai nepageidaujamos dainos. Netrukus prasidėjo kratos pas pokylio šeimininko gimines – svainį Petrą Liutkevičių bei Juozą Botyrių.

1903 m. liepos mėn. puotos šeimininką tardė. Išpirkai jis neturėjo lėšų. Tuomet jo brolis Vincas Matulaitis užstatė 1000 rb. savo turto.

Tų pačių metų spalio pabaigoje Marijampolės (Senapilio)

žandarų viršininkas Tarasovas su sėbru gydytoju Uscinsku pasiryžo išmatuoti Baraginės J. Matulaitį, Triobiškų Botyrių ir kt.

„Išmieravo aukštį, plotį, rankų ir kojų ilgį, surašė visus apgamus ir ženklelius, surašyti, kaip kas eina ir kalba, kad kartais, pabėgus kam lengviau būtų sučiupti“ („Ūkininkas“, 1903 m., 12 nr.).

J. Matulaitis rinko ir užrašinėjo tautosaką. Jo surinktą medžiagą „Artojų draugijos“ pirmininkas A. Rucevičius vėliau perdavė Lietuvių mokslo draugijai.

Pedantiškas žandarų sekimas nutraukė net konspiracinių organizacijų – „Sietyno“, o vėliau „Artojų draugijos“ – veiklą.

Tarpukario Lietuvoje J. Matulaitis buvo imlus, pažangus ūkininkas, priklausė Lietuvos ūkininkų sąjungai. Jam labai rūpėjo švietimo ir gerovės reikalai. Jo iniciatyva 1937 m. Liudvinavo keturių skyrių pradžios mokykla buvo reorganizuojama į šešių skyrių pradžios mokyklą. Daug pastangų J. Matulaitis padėjo steigiant Liudvinavo, Lakinskų pieninės bei Liudvinavo linų perdirbimo bendrovę. Išleido į mokslus 9 vaikus.

Gimtųjų J. Matulaičio namų ir sodybos, kurioje vėliau gyveno su savo šeima, jau nėra. Tik tėviškės sodybvietėje likęs vienas ažuolas. Šis galiūnas medis atrodo susimastęs ir tarsi kviečia praeivį aplankyti tą vietą, kur gimė bei užaugo Lietuvos knygnešys.

Mokslas ir gyvenimas
(2000, Nr. 2)

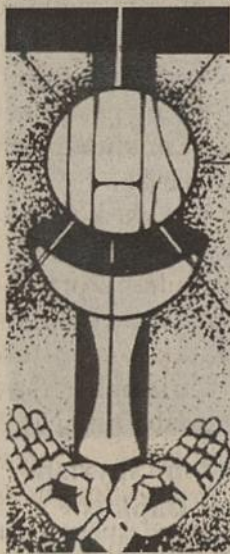
Red. pastaba: Čia aprašyto Juozo Matulaičio sūnus Antanas Matulaitis jau 50 metų su viršum gyvena New Yorke - Richmond Hill apylinkėje.

**Kristaus kūno ir
kraujo šventė**

Kun. Vyt. Pikturna

Išsiskiriantieji ilgesniam laikui vieni kitiems duoda ką nors atminimui. Tuo nori išreikšti savo meilę.

Dievo Sūnus, kančia ir mirtimi atpirkęs pasaulį, grįždamas pas Tėvą galėjo palikti savo mokiniams atminimui savo drabužį, kaip Elisas kadaise paliko savo apsiaustą; galėjo palikti bent lazda, kaip Aaronas. Galėjo palikti angelų nutapytą savo paveikslą ar jų parašytą evangeliją. Kristus, trokšdamas pats pasilikti su žmonėmis, įsteigė Švenčiausiąją Sakramentą, kur po duonos ir vyno pavidalais būna su savo žmogiškąja ir dieviškąja prigimtimi.

Šis faktas viršija mūsų protą, todėl Jėzus yra išaiškinęs, kodėl ir kaip jis yra Švenčiausiam Sakramente.

Paklausykime Kristaus žodžių, pasakytų apaštalams Didįjį Ketvirtadienį, kada jis praleido su jais paskutiniąsias valandas.

1. Šventasis Jonas, mylimiausias Kristaus mokinių, yra užrašęs Kristaus žodžius. Jis rašo: „Kristus, pakėlęs akis į dangų, meldėsi: Tėve, valanda atėjo. Pašlovink savo Sūnų, kad tavo Sūnus pašlovintų tave“.

Vadinasi, Išganytojas savo žemiškąjį gyvenimą ir kančią skiria Dievo garbei, kad visiškai paklusnumu jo valiai atsilygintų už žmogaus puikybę ir Dievo valios nepaisymą.

2. Turime būti vienybėje su Dievu. Kristus, norėdamas pagarbinti Tėvą, nepamiršta savo mokinių. Jis sako: „Žodžius, kuriuos tu man davei, Tėve, aš daviau jiems. Jie juos priėmė ir tikrai pažino. Jie įtikėjo, kad tu mane siunteei. Aš meldžiu už juos. Meldžiu, kad jie būtų viena, kaip tu manyje, o aš tavjje. Garbę, kurią tu man davei, aš duodu jiems, kad jie būtų viena, kaip ir mes esame viena“.

3. Turime būti šventi. Paskutinėje savo maldoje Išganytojas prašo: „Tėve, pašventink juos tiesoje. Tavo žodis yra tiesa. Kaip tu mane pasaulin pasiunteei, taip aš juos siunčiu. Už juos aš pasišvenčiu pats save, kad ir jie būtų pašventinti tiesoje“.

Šie Kristaus žodžiai rodo, dėl ko Kristus mirė ant kryžiaus ir pasiliko Evangelijoje, idant būtume pašventinti.

Bažnyčia nepamiršo Išganytojo valios, todėl nuolat mums primena: „Jūsų šventumas yra Dievo noras“.

Šventumo siekti ipareigoja Dievas, o Bažnyčia nuolat primena tą pareigą, nes vienas šventasis daugiau reiškia, negu dešimt tikėjimą ginančių knygų. Kristaus kančios tikslas yra pagarbinti Tėvą, pašventinti žmogų, suvienyti jį su Dievu.

Paskutiniosios Vakarienes metu, išreiškęs norą žmogų suvienyti su Dievu, įsteigė Švenčiausiąją Sakramentą, kuris padeda mums šlovinti Dievą, sujungia mus su Dievu, pašventina ir įgalina pasiekti amžiną laimę.

Per Eucharistiją mes tampame perkeisti į Jėzų Kristų. Pats Kristus yra pasakęs: „Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas pasilieka manyje ir aš jame“. O apaštalas šventasis Povilas sako: „Daugiau jau ne aš gyvenu, bet Jėzus Kristus gyvena manyje“. Didysis Bažnyčios mokytojas šventasis Leonas moko: „Kristaus kūno ir kraujo priėmimo paseka yra ta, kad mes persikeičiame į tai, ką mes priimame“.

Iš mažytės ostijos eina meilės srovė, kuri mus sulieja su Dievu. Svarbu tai meilei pilnai pasivesti ir eiti ten, kur ji mus veda – amžinon laimėn.

**Valstybės vizija pasipriešinimo
dokumentuose ir spaudoje (1940-1952 m.)**

Artūras Vaitekaitis

3

(pradžia nr. 23)

Žiauraus bolševikų teroro iškankinta Lietuvių Tauta ryžtasi kurti savo ateitį tautinės vienybės ir socialinio teisingumo pagrindais.

Ilgą laiką atsišaukimo žodžiai „Europos organizavimas naujais pagrindais“, sukilėlių palankumas vokiečių kariuomenei pirmomis karo dienomis – buvo laikoma bendradarbiavimu su vokiečiais. Bet, dar karui neprasidėjus, E. Galvanauskas aiškiai išsakė savo nuomonę apie galimą tokį bendradarbiavimą: „Tikrumoje aiškiai mes negalime padėti nei vokiečiams, nei kitiems. Kiekvienas, su kuo mes turime glaudesnius ryšius, nėra savyje tikslas, tik priemonė. Laikas keisis, taip lygiai keisis ir mūsų metodai, bet mūsų tikslas paliks toks pat – visomis priemonėmis išsaugoti tautos gyvybę ir atkurti nepriklausomybę“. Todėl šiandien priekais tauti pareiškimams Lietuvos nepriklausomybės Deklaracijoje ir Atsišaukime į Lietuvių tautą nėra jokio pagrindo, o juo labiau kaltinti provokišku nusistatymu, kaip tai bando padaryti T. Venclova, nes tai buvo tik priemonė tikslui pasiekti.

Jau vykstant SSRS-Vokietijos karui, LAF vadovybėje užsienyje, svarstant LAF veiklos linkmę, iškilo du radikaliai skirtingi požiūriai. Keli autoritarinės linkmės šalininkai skatino artimiau ir glaudžiau bendradarbiauti su vokiečiais. Jų manymu, vokiečiams laimėjus karą, Lietuvai susidarys palankesnės sąlygos atkurti savarankišką valstybingumą. Antroji nuomonė buvo demokratinės linkmės. Ją rėmė E. Galvanauskas, A. Maceina, R. Skipitis ir kiti. Jų manymu, vokiečiai nelaimės karo prieš pasaulines demokra-

tijas. Demokratinei egzilinio LAF kryptčiai pritarė visi Vilniaus ir Kauno štabų nariai (krikdemiškos pakraipos), tarp kurių fašistinės pakraipos narių nebuvo.

Birželio 23 d. sudaryta Lietuvos Laikinoji Vyriausybė viešai pareiškė norą išlaikyti nepriklausomą valstybę glaudžioje sąjungoje su Didžiąja Vokietija. Birželio 24 d. „sulaukusi Vokietijos kariuomenės Kaune, Laikinoji Vyriausybė, kaip ir visa tauta žiūrėjo į ją ne tik kaip į vaduotoją nuo bolševizmo, bet ir kaip aktyviai įgalinusią tęsti nepriklausomos valstybės buvimą“.

Lietuvos Laikinoji Vyriausybė per visą savo trumpą gyvavimo laikotarpį bandė grąžinti nepriklausomos valstybės įstatymus, leido naujus potvarkius, kurie turėjo panaikinti SSRS įvestą netvarką, panaikinti nacionalizacijos įstatymus ir panašiai. Jau liepos 4 d. Laikinoji Vyriausybė paskelbė ūkio denacionalizacijos įstatymą, kuris rėmėsi LAF platformos nuostatomis. Tame įstatyme kalbama apie bolševikų nusavintos nuosavybės grąžinimą buvusiems savininkams. Žydu nuosavybės perimama Laikinosios Vyriausybės žinio, nes vienu ar kitu atveju žydai savo nuosavybę būtų praradę dėl vokiečių antižydiškos politikos. Žemė ir kitas turtas būtų atitekęs vokiečiams, o toks žemės nuosavybės sukaupimas vokiečių rankose būtų padidinęs Lietuvos kolonizacijos tempus.

Vokiečiams ignoruojant Lietuvos Laikinąją Vyriausybę ir lietuvių tautos siekius, LAF vadovai ieškojo būdų, kaip įgyvendinti savo planus. K. Škirpa buvo parengęs projektą, kurį pristatė vokiečių kariniams ir politiniams sluoksniams liepos 11 d. Projekte sakoma:

1. Vokietija laiko Lietuvą laisva ir nepriklausoma valstybe.
2. Lietuva pripažįsta iš savo pusės vadovaujamą Vokietijos padėti Europoje ir stoja kaip lygiateisis narys į Vokietijos vadovaujamą Tautų Bendruomenę.
3. Numatyti šie saitai tarp Lietuvos ir Vokietijos:
 - a) susitarimas dėl užsienio politikos vienalytiškumo;
 - b) karinė sutartis;

- c) glaudūs saitai susisiekimo srityje;
- d) sutartis dėl ūkinio bendradarbiavimo;
- e) susitarimas ūkiniais klausimais.

4. /.../ Siekiant realizuoti 3 punkte numatytus saitus tarp Lietuvos ir Vokietijos, yra reikalinga, kad krašto valdymas būtų tuojau perleistas naujai sudarytai Lietuvos vyriausybei, dėl kurios draugiškumo ir lojalios nusistatymo Vokietijos atžvilgiu negali būti abejonės.

5. Trečiame punkte numatytų sutarčių laidavimui būtų tikslinga, kad Reicho Vyriausybė paskirtų Lietuvos Vyriausybei tokius organus;

a) ypatingą įgaliotinį politikos klausimais; b) karinę misiją į pagalbą Lietuvos Generaliniam štabui naujai atkuriant Lietuvos ginkluotąsias pajėgas ir jas panaudojant kare prieš bendrą priešą, o taip pat vykdamas kitus krašto gynimo pasirošimus, numatytus karinės sutarties ribose.

6. Lietuvos sienų klausimu siūloma bazuotis 1940 m. birželio 14 d. padėtimi (be Klaipėdos krašto); toliau į pietus – Suvalkų trikampio šiaurės-rytų ruožas, kaip lietuvių gyvenamas, priskiriamas Lietuvai, o po to siena, nustatyta su Sovietų Rusija 1920.07.12 sutartimi. Siena su Latvija lieka kaip buvo 1940 m., tik šiek tiek pakoregavus: grąžinant Lietuvai Alūkštos sritį ir atitinkamą plotą už Šventosios, kaip latvių užgrobtus, pasinaudojant Lietuvos sunkia padėtimi per kovas už Lietuvos nepriklausomybę 1919-1920.

7. Siekiant palengvinti Lietuvai naudotis Klaipėdos uostu, išreikštas pageidavimas, kad Vokietijos ir Lietuvos sutarties dėl laisvos zonos Klaipėdos uoste galiojimas būtų pratęstas.

Igyvendinus šį projektą, Lietuva nebūtų gavusi pilnos nepriklausomybės, tačiau, žvelgiant iš 1941-ųjų perspektyvos, galima būtų bandyti teigti, kad šio pojecko de jure ir de facto įgyvendinimas

(nukelta į 4 psl.)

Neris ties Lapiais

■ Europos Sąjungos (ES) vadovai birželio 19-21 d. dalyvaavo dvi dienas trukusiame viršūnių susitikime, kuriame daugiausiai trinties kėlė nebe Austrija, bet opi mokesčių problema. Po ilgų diskusijų, užsitęsusių iki vėlyvos nakties, ES finansų ministrai dar kartą susitiks ir bandys išspręsti jau dvėjus metus trunkantį ginčą dėl vengimo mokėti mokesčius.

■ Buvęs Europos Komisijos (EK) pirmininkas Jacques Delors birželio 18 d. paragino Europos Sąjungą paspartinti derybas dėl narystės su 12 šalių kandidatais ir jas užbaigti iki 2001 metų pabaigos. "Nicoje mes turėtume nustatyti, jog bent jau su pakankamai pažengusiomis šalimis derybos turi būti baigtos iki 2001 metų pabaigos. 2001-ųjų gruodį derybos turi būti baigtos, nesvarbu, ar jos duos rezultatų, ar ne", sakė J. Delors prancūzų televizijai LCI, kuri jo interviu paėmė 15 narių bloko vadovų pusmečio susitikimo išvakarėse.

■ "Kuo ilgiau truks karas, tuo daugiau pinigų jam turės skirti Rusija, nebent vėl į pagalbą ateis Vakarai, skolindami pinigus karui ir čėčėnų tautos naikinimui", teigė Čėčėnijos prezidentas Aslan Maschadov interviu lenkų dienraščiui "Gazeta Wyborcza". Prezidentas išreiškė įsitikinimą, kad karas su Rusija bus laimėtas, nes jau pavyko pasiekti tris svarbiausius jo tikslus: sulaikyti priešą, suduoti jam skaudžius smūgius ir išsaugoti pakankamai kovotojų, kad būtų galima tęsti partizaninę kovą.

■ Fijie karinė vyriausybė birželio 18 d. išreiškė viltį galutinai užbaigti jau keturias savaites trunkančią įkaitų krizę. Vienintelė kliūtis, pasak jų, yra nacionalistų sukilėlių reikalavimas dėl dalyvavimo naujoje civilijų administracijoje. Pasak kariuomenės atstovo spaudai pulkininko leitenanto Filip Tarakinikini, ginkluotosios pajėgos tikisi "per artimiausias dvi dienas" išspręsti krizę, kurios metu buvo nuversta teisėta Fijie vyriausybė ir nukentėjo šalies ekonomika.

Lietuvai reikia antro išsilaisvinimo

Juozas Kojelis

Su ginklu rankose prieš gūdų valdžią nesišiaušti, bet vienok nepasiduoti pavertimui į gūdus ir kreivatikius yra tai tėvynainių lietuvių pamatas, ant kurio stovi tikra tėvynės meilė.
(Tumas-Vaižgantas, 1896 m.)

Rusų okupacija 1940 m., lyg Černobylio atominės elektrinės sprogimas, komunistiniais teršalais sumaitojo tautos kultūrą, žmonių gyvenimo būdą, ištėsino melą ir prievartą kaip sovietinio gyvenimo normą. Išvedus rusų kariuomenę iš Lietuvos, Rusijos okupacija pasibaigė, bet sovietiniai teršalai pasiliko. Rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė, visam laikui grįžusi gyventi į tėvynę, įvykusius pasikeitimus išsako tokiais žodžiais:

"Tolimoji mūsų Tėvynė buvo kankinė. Sakėm: ji atpirkta krauju, todėl bus išganyta. Lietuva prisikels, jos laukia baltų lėlių kelias. Ta mūsų svajonė irgi įvyko: Lietuva tikrai prisikėlė ir pakilo. Bet kai ji atsisuko, mes negalėjom atpažinti šiurpulingai sužaloto jos veido".

Dr. Vytautas Dambra, Lietuvos ir Amerikos diplomatas, savo studijinėje paskaitoje "Politika ir moralė" yra įrašęs tokius žodžius: "[Išėjimoje kovodami dėl Lietuvos laisvės] tikėjome, kad išsilaisvinusią Lietuvą tvarkys dori, teisingi ir sąžiningi žmonės, atsidavę savo tautai. Dabar kažkas ne taip".

Kas tie nedori, neteisingi ir nesąžiningi žmonės, kurie maždaug per tris generacijas žalojo Lietuvos veidą? Atsakymas vienas: komunistai. Okupacijos pradžioje tą žalą vykdė okupantai, talkinami negausių okupuoto krašto išdavikų, vėliau Lietuvos komunistinimas patikėtas vietiniams kadrams. Maskva sau pasiliko prievaidų, teisėjų, baudėjų ir kyšių ėmėjų teises ir pareigas.

1971 metais filosofijas Antanas Maceina "Į laisvę" žurnale paskelbė straipsnį "Nuo ko mes bėgome?", kuriame įtikinančiais argumentais įrodė, kad "Lietuvą ištikė du negandai" – rusų okupacija ir prievartinė komunistinė ideologija ir kad komunizmas yra pavojingesnis už rusiškumą. Komunizmas perskverbė visas gyvenimo sritis net iki asmeninio elgesio, gi surusėjusių lietuvių inteligentų A. Maceina 1971 m. okupuotoje

Lietuvoje nematė. Jis tada teigė, kad "krikščionybė šiandien yra vienintelė pasaulėžiūra, galinti lenktyniauti su komunistine ideologija". Net poetas Tomas Venclova, apgailestaudamas, kad pase įsirašė lietuvių tautybės, savęs rusu nelaiko, nors tėvas ir ieškojo prieglobsčio pas Staliną. Nutoles nuo lietuvių, šiuo metu labiau suartėjo su lenkais.

Rusų okupacija jau pasibaigusi, bet komunistinė dvasia, perskverbusi visas gyvenimo sritis, dar tebetvyro. Ir nemano trauktis. Pasitvirtino Antano Maceinos 1971 metais paskelbti pramatumai. Ta visuomenės dalis, kuri okupacijos laikui išlaikė dvasinę nepriklausomybę, dalyvaudama ginkluotame ir pasyviame pasipriešinime ar darydama pateisintinus kompromisus, nustumta į šalį. Žymioji rezistentė, ginkluoto pasipriešinimo laikotarpio tyrinėtoja ir rašytoja Nijolė Gaškaitė-Zemaitienė liudija: "Buvo tikėtasi, kad visi "blogiečiai" pasikeis, kad visos blogosios savybės sunyks kartu su sovietine sistema. Aš irgi taip naiviai maniau... Gi realistai, siekę asmeninių (ar Rusijai naudingų) tikslų, greitai pajuto kadrų spragą ir išskėlė "specialistų" vaidmenį. Moralė ir patriotizmas buvo atmeti kaip nemadingi dalykai (pabrakta mano - Aut.). Net jei ir buvo dorų, sugebančių užimti postus žmonių, niekas jų neieškojo. Neieško, nerengia ateičiai nė dabar. Ministrų kabinetai buvo formuojami per naktį, kandidatūros parenkamos ar atmetamos per valandą. Bet kur kurios partijos šešėlinis kabinetas? Vadovaujamas principu: kai ateisime į valdžią, susodinsime į postus draugus".

Nudžiugau, perskaitęs "Lietuvos ryte" (2000.05.29) žinią, kad Vilniaus klube "Debatų" susirenkanti intelektualų grupė, artėjant seimo rinkimams, ketina paskelbti deklaraciją, kurioje pareikalaus politinių partijų ir politikų atsakomybės prieš tautą, o rinkėjus paragino balsuoti tik už tuos, kurie pa-

rems ir laikysis deklaracijos principų. Bet kai perskačiau diskusijų dalyvių pavardes – K. Prunskienė, Č. Juršėnas, B. Genzelis, R. Paulauskas, I. Kostkevičiūtė, A. Rupšytė, V. Velikonis – nepasitikėjimo debesėlis džiaugsmą pritemdė. Ar ne ta pati grupė, kuri 1991 m. kūrė Lietuvos Ateities Forumą? Ją prof. Vyta. Kubilius tada pavadino komunistų dukterine organizacija.

Lietuvai reikia antro išsivadavimo. Jame, kaip ir pirmajame, turėtų dalyvauti lietuviai, talkinami išeivių, kurie "nemadingus dalykus" – dorą, teisingumą ir patriotizmą pripažįsta nelygstamomis vertybėmis. Nežiūrint, kaip mes bandytume teisinti įsikerojusias Lietuvos blogybes, tauta jaučiai apgauta. Neklyskime, ne vien tinginiai, valkatos ir girtuokliai dejuoja. Dejuoja didelė tautos dalis. Nepasiteisinimas, kad Rusijoje ar Gudijoje blogiau. Čia mūsų Lietuva. Ji mums visiems turi rūpėti – Lietuvos lietuviams ir išeiviams. Išeiviai, kurie okupacijos dienomis aukėjo ir aukojosi Lietuvos laisvei, neturi gėdytis ir atsiprašinėti, kad nekojo miškuose, nebuvo kankinami NKVD-KGB tardymų kameroje, nebuvo vežami į Sibirą ir išliko gyvi. Jiems teko kovoti kitais ginklais. Ir šiandien jie turėtų ne tik jausti pareigą visokeriopai prisidėti prie Lietuvos pažangos, bet ir turėti teisę pasisakyti dėl jos negerovių. Organizacijos išeivijoje šiuo metu gerokai nusilpusios. Didžiojo idealizmo dienos nueję į praeitį. Vėl atėjo laikas pasireikšti privačiai iniciatyvai.

Bostonas, MA

Lietuvos Kariuomenės jubiliejinis minėjimas

Praėjusių metų pabaigoje Bostono Ramovėnai South Bostono Lietuvių Piliečių klube paminėjo Lietuvos Kariuomenės 80-ties metų jubiliejų.

Minėjimą pradėjo Bostono Ramovėnų skyriaus pirmininkas Martynas Dapkus. Po to sekė vėliavų ėjimas, buvo giedami Jungtinių Amerikos Valstijų ir Lietuvos himnai. Invokaciją perskaitė kunigas St. Žukas. Po to sekė žuvusiųjų už laisvę pagerbimas.

Vakarą vedė ir prelegentą pristatė radijo laidos "Laisvės Varpas" redaktorius ir vedėjas Aidas Kupčinskas.

Prelegentu buvo Tomas Zikas. Jis kalbėjo apie savo studijas JAV Laivyno Akademijoje 1986-1990 metais, apie tai, kaip po 5 metus tarnavo JAV Laivyno atominiam povandeniniame laive inžinieriaus pareigose, vėliau – trejus metus NATO vadovais generolais ir admiralais, jiems vertėjauti pokalbiuose su Lietuvos Kariuomenės vadais. Tomas Zikas yra Bostone užaugęs, baigęs Bostono lietuvišką mokyklą, buvęs aktyvus skautas ir Sambū-

Kalba Ramovėnų Bostono skyriaus pirmininkas Martynas Dapkus
R. Miksen nuotr.

rio šokių grupės dalyvis.

Po paskaitos sekė vėliavų ėjimas ir meninė programa, kurios metu skambėjo solisčių Marytės Bizinkauskaitės ir Danutės Mileikienės atliekamos dainos "Ave Maria" (už mirusius dėl Lietuvos laisvės), "Čia mano Tėvynė", "Tykiai, tykiai", "Kur šventa tėvų ugnelė" ir kt. Solistėms akompanavo James Hay.

Lietuvos Kariuomenės jubiliejaus minėjimą užbaigė lietuviškas pasivažišinimas ir lietuviški pašnekesiai.

Rima Marija Girnius

Palangos bažnyčia

A. Balbieriaus nuotr.

Valstybės vizija pasipriešinimo dokumentuose ir spaudoje (1940-1952 m.)

Artūras Vaitekaitis

3

(atkelta iš 3 psl.)

būtų kone pats optimaliausias variantas to meto sąlygomis. K. Škirpa tai žinojo. Sutartis būtų įpareigojusi Lietuvą tapti jei ne Vokietijos sąjungininke (tokį statusą turėjo Suomija), tai bent jau Vokietijos proteguojama valstybe (Kroatija). Karo sąlygomis tai būtų tikrai daug, o ilgainiui buvo galima tikėtis atgauti Lietuvos nepriklausomybę pakopomis. Tuo pačiu ši sutartis būtų paneigusi Lietuvos 1938 m. konstitucijos skelbtą teritorinį nedalomumą (atsisakoma Klaipėdos). Žinoma, ir tai galima pateisinti taikymusi prie status quo. Antra vertus, Lietuva pretenduoja į rytines teritorijas. Istorikai nekelia klausimų, kas būtų buvę, jeigu..., tačiau vis dėlto reikėtų pasakyti, kad jei Latvija būtų sugebėjusi taip pat atstatyti savo nepriklausomybę – tikrai būtų iškilęs konfliktas dėl sienų su Lietuva. Šis projektas nesusilaukė jokio vokiečių politikų dėmesio.

Reichas ir toliau laikosi LLV ignoravimo politikos, todėl K. Škirpa liepos 23 d. Reicho URMai įteikė memorandumą dėl Lietuvos nepriklausomybės ir jos pageidavimus Vokietijos sąjungininkams, tuo siekdamas paveikti vokiečius per jų sąjungininkus. Žvelgiant iš dabartinių pozicijų, būtų galima teigti, kad tai buvo politinio aklumo rezultatas. Tačiau K. Škirpa vis dėlto tikėjosi paveikti Vokietijos politinius sluoksnius. Šiame memorandume buvo pabrėžiamas Lietuvos valstybinis tęstinumas, sovietinė okupacija traktuojama kaip paprasta okupacija, o ne aneksija, todėl "automatiškai turi teisę grįžti į savarankišką valstybių

bendruomenę" (2 str.). Taip pat buvo pabrėžiamas ir 1938 m. konstitucijos tęstinumas.

1941.07.25 buvo įvesta Civilinė valdžia, kuri įteikė LLV ultimatumą, nutraukiantį jos veiklą. Atsakydama į tai, LLV rugpjūčio 5 d. įteikė memorandumą "Apie teisinę Lietuvos būklę ir faktinius santykius bolševikų okupacijai Lietuvoje pasibaigus". Memorandumas buvo įteiktas vokiečių generalkomisarui A. Von Rentelnui. Šiame memorandume buvo pabrėžiamas Lietuvos valstybingumo tęstinumas, antisovietinis LAF ir LLV nusistatymas, suminėti sovietinės okupacijos padariniai. Šiame memorandume pakartotinai buvo prašoma pripažinti LLV: "Mes esame tvirtai įsitikinę, kad tolimesnis nepriklausomosios Lietuvos gyvenimas, remiamas draugiško Didž. Vokietijos Reicho, visiškai dera Europos naujojoje tvarkoje".

Rugpjūčio 9 d. J. Ambrazevičius laiške A. von Rentelnui konstatavo, kad LLV veikla sustabdoma, nes LLV negali atlikti savo tiesioginių pareigų. Taip pat jis atsisakė tapti generaliniu tarėju, nes negalėjo tikėtis tautos pritarimo šiam žingsniui. Reziumuojant LLV veiklą, galima pasakyti, kad LLV tenkinosi dviem aiškiais teiginiais: Lietuvos nepriklausomybė ir pritarimas Vokietijos kovai prieš bolševizmą. Trečias vyriausybės siekis buvo socialinis, ūkiniame gyvenime pabrėžiant privačios nuosavybės ir asmeninės iniciatyvos principą, neužmirštant socialinės lygybės būtinumo. Vyriausybės narių dalis buvo išaugę "36-ųjų generacijos erdvėje".

Per savo spaudą LAF bandė sutelkti tautą į vieną visumą bendram valstybės atstatymo darbui. Po sukilimo LAF pagrindinės kovos priemonės pasidarė spauda, nes savo uždavinį – sukilimą LAF buvo įvykdęs. Laikraštyje "Tėvynė" buvo rašoma: "Mes, lietuviai /.../ privalome stoti į bendrą Tėvynės atstatymo darbą, užmiršdami visas partijų programas, nesiskaldyti į atskirus kolektyvus, bet kiekvienas lietuvis, kokių jis bebūtų pažiūrų, turi įsitraukti į bendrą kūrybinį darbą. /.../ Likusiose griuvėsiuose

pradėsime kurti naują gyvenimą".

Antinacinio pogrindžio 1941-1944 m. valstybės vizija Lietuvos nacionalistų partijos požiūris į valstybę

Po LAF uždraudimo oficialiai dar veikė Lietuvos Nacionalistų partija (LNP). Ji gyvavo iki lapkričio mėnesio, kol pradėjo kirstis Vokietijos ir LNP tikslai. Tiek pogrindžio organizacijos, tiek sovietinė istoriografija LNP kaltino kaip nacių talkininkus, tolygius patiems Vokietijos nacionalsocialistams. Tačiau LNP iš esmės buvo visiškai priešinga nacionalsocialistams. LNP buvo grynai tautinė (nacionalistinė) organizacija, propagavusi lietuvių nacijos iškilimą ir todėl, žinant Vokietijos nusistatymą Lietuvos atžvilgiu, galima manyti, kad LNP veikė tol, kol buvo vokiečiams naudinga (o tai negalėjo ilgai trukti). Todėl norėčiau tarti keletą žodžių apie LNP memorandumą, įteiktą Vokiečių civilinei valdžiai. Šiame memorandume gana aiškiai atsiskleidžia LNP politinė orientacija, jos požiūris į valstybę, Lietuvos vietą Europoje. Memorandumas buvo įteiktas tuo metu, kai lietuvių visuomenėje smarkiai ėmė didėti nepasitenkinimas vokiečių civilinės valdžios politika. Šiame dokumente buvo suminėtos visos vokiečių neteisėybės ir skriaudos lietuvių tautai, jos ūkiui, žmonėms ir kultūrai, vokiečių trukdymas laikinajai Vyriausybei. Apie Lietuvos vietą Naujojoje Europoje buvo rašoma: "Lietuvių tautai /.../ būtų buvę džiugu, jei būtų galėjusi ir dabar įžiūrėti reiškinių, rodančių, kad bus pripažinta ir leista realizuoti save taip, kad nepriklausoma Lietuvos valstybė turės savo vietą D. Vokietijos vadovaujamoje Naujojoje Europoje. Naująją Europą lietuvių tauta supranta, kaip visų šio kontinento tautų-valstybių, teisingais pagrindais pagrįstą tarpusavio politinio, ekonominio ir kultūrinio bendradarbiavimo Europą".

(bus daugiau)

Sveikatos kertė

Gydomosios spirito savybės

Vyrus labiau domina spiritiniai gėrimai, o moteris – spirito gydomosios savybės. Kaip galima panaudoti spiritą namų sąlygomis?

Spiritas naikina infekcijos sukėlėjus. Be to, jis užveria odos poras ir neleidžia pro jas praskverbti mikrobams.

3 kartus praskiestas 96 proc. spiritas padeda numalšinti ausies skausmą.

Spiritas mažina kūno temperatūrą. Jis labai naudingas gydant karščiujančius vaikus. Užtenka spiritu patrinti nugarą bei krūtinę ir neužkloti liginio.

Spiritas apsaugo nuo šoko. Jis veikia organizmą kaip narkozė.

Visi spiritiniai vaistinių augalų antpilai yra efektyvesni negu vandeniniai antpilai bei nuovirai. Turint spirito, galima namie pasigaminti losjonų.

Dr. R.B.

Idomu

Maistas. Vyras per gyvenimą suvalgo 22 tonas maisto ir išgeria 33,000 litrų skysčių. Moteris suvalgo 25 tonas maisto ir išgeria 37,000 litrų skysčių.

Šlapimas. Vyro organizmas per gyvenimą pagamina 39,000 litrų šlapimo, o moterų – 43,000.

Širdis. Širdis sveria 300 g ir per žmogaus gyvenimą padaro 3 milijardus dūžių.

Ląstelės. Jei viena eile išdėstyti visas kūno ląsteles, grandinė ilgis būtų 15,000 km.

Higiena. Per gyvenimą sunaudojame 60 kg muilo, 57 l šampūno ir 18 kg dantų pastos.

Liežuvis. Liežuvis sveria 50 g, yra 9 cm ilgio, 5 cm pločio, jį sudaro 17 raumenų. Liežuvis per minutę trunkantį bučinį apsisuka 40 kartų.

Miegas. Žmogus per mėnesį miega 240 val., per metus – 2880 val., arba 120 dienų, o per visą gyvenimą – 25 metus.

Sekas. Per visą gyvenimą žmogus mylisi 4450 kartų. Būdamas 20-25 metų – 200 kartų per metus, o sulaukęs 60 metų – 25 kartus.

Raumenys. Vidutinio žmogaus raumenų svoris yra tik 18 kg.

Mirksėjimas. Per dieną sumirksime 11,500 kartų.

Chicagos „Lituanica“ krito prieš „Spartą“ 5:8

„Metropolitan Soccer“ lygos futbolo pirmenybių pavasario rate jau beliko tik du turai. Birželio 4 d. „Lituanicos“ vyrų ekipa sužaidė penktąsias rungtynes. Mūsų šaliai kovojo išvykoje „Spartos“ aikštėje, Woodrige, IL, miestelyje.

Šį kartą susitikimas pradėtas neįprastu laiku – 11 valandą ryto. Ir rezultatai gerokai neįprasti. Laimėjo šeiminkai – 8:5. Toks rezultatas labai retai užfiksuojamas.

Kaip aiškina vienas iš komandos trenerių A. Gediminas Bielskus, šį kartą negalėjo da-

lyvauti nuolatinis vartininkas. Todėl teko griebtis atsitiktinio pakaitalo, bet šis, pasirodė, apie vartų saugojimą nedaug teis-manė.

Jau pirmame kėlinyje jauni ir energingi „Spartos“ žaidėjai iš Čekijos vedė 4:2. Mūsų šaliai sušvelnino iki 3:4, bet šeiminkai lengvai nutolo (6:3). Lietuviai ir vėl pasispaudė (5:6), tačiau rungtynių pabaigoje itin lengvai buvo įsileisti du įvarčiai. Lietuviai naudai įvarčius pelnė: Laimonas Bytautas ir John Berutis – po du ir Virgis Žuromskas – 1.

E.Š.

Sriubos

Pupelių sriuba

2 šaukštai perlinių kruopų,
2 šaukštai ryžių,
3 šaukštai pupelių,
2 morkos,
1 svogūnas,
2 skiltelės česnako,
kmynų, mairūno, aliejaus, džiovintų prieskonių žolių.

Perlines kruopas, ryžius, pupeles pamerkite iš vakaro šaltame vandenyje, išvirkite atskirai. Morkas sutarkuokite stambia tarka, svogūną smulkiai supjaustykite ir viską pakepinkite aliejuje.

Į 1,5 litro verdančio vandens

sudėkite pakepintas daržoves, išvirtas kruopas ir pupeles, įdėkite supjaustytą česnako skilteles, kmynų, mairūno ir pavirkite 1 min.

Puodą nukaiskite ir palikite uždengtą 15 min. įdėkite prieskonių daržovių, žalumynų.

Ryžių sriuba su soja

1 stiklinė ryžių košės,
5 stiklinės vandens,
1 stiklinė sojos pupelių,
0,5 galvutės česnako,
2 svogūnai,
1 morka,
1 šaukštelis mairūno,
1 šaukštas aliejaus.

Į verdantį vandenį dėkite išvirtos sojos. Morką sutarkuokite burokine tarka, svogūną smulkiai supjaustykite ir pa-

kepinkite aliejuje ant mažos ugnies, kol jis pasidarys permatomas. Tuomet įdėkite smulkiai supjaustytą česnako, mairūną ir dar pakepinkite 1 min. Masę sudėkite į sriubą, įberkite druskos, galite įdėti truputį pomidorų pastos arba smulkiai pjaustytų šviežių pomidorų, bet jų nevirkite. Tinka šviežios prieskoninės smulkiai pjaustytos žolės.

Arvydas Sabonis jau baigė savo sezoną

Birželio 4 d. buvo sužaistos septintosios rungtynės NBA Vakarų konferencijos finale, kuriose turėjo išaiškėti laimėtojas. Juo, kaip ir buvo galima laukti, tapo Los Angeles „Lakers“ ekipa, šiose lemiamose rungtynėse įveikusi Portlandą su Saboniu (89:84). Šios serijos rezultatas – 4:3 Los Angeles naudai.

Po dviejų pralaimėjimų namuose Portlando vyrai jau atrodė buvo linę pasiduoti. Tada „Lakers“ vedė 3:1 ir jiems reikėjo tik vienos pergalės. Tačiau išvykoje portlandiečiai sumušė „Lakers“ atstovus 96:88. Dar vieną pergalę portlandiečiai pelnė ir sugrįžę į namus, sudorodami svečius iš Angelų miesto (103:93).

Optimistai galvojo, kad Portlandas su Saboniu gali laimėti ir septintąjį susitikimą išvykoje.

Tačiau, deja, jų viltys neišsipildė. Nežiūrint, kad „Trail Blazers“ ketvirtojo ketvirčio pradžioje dar pirmavo 15 taškų skirtumu (75:60), jie vėliau nesusugebėjo atsispirti „Lakers“ žaidėjų greitoms atakoms. Šį kartą ir mūsų milžinas Sabonis buvo mažai efektingas: jis per 33 žaidimo minutes sugebėjo pelnyti tik 6 taškus. Tačiau prieš tai – šeštame susitikime mūsų šalis pasirodė gana gerai ir daug prisidėjo prie savo komandos pergalės. Taigi, ne kiekvieną kartą visiems sekasi, net ir geriešiams žaidėjams.

Dabar Sabonis galės sau ramiai pradėti pakuotis ir ruošti savo išsvajotai kelionei į Lietuvą, kur jo laukia meškerė bei kiti malonumai. Linkime jam ten sėkmės!

Edv. Šulaitis

Trys Baltijos šalys

LR Vyriausybė savo birželio 6 d. posėdyje nutarė, jog tikslin-ga sudaryti Lietuvos, Latvijos ir Estijos vyriausybių sutartį dėl bendros aukštojo mokslo erdvės sukūrimo Baltijos šalyse.

Pasak švietimo ir mokslo ministerijos, trijų susitariančių valstybių sutartis sudarytų palankias sąlygas Baltijos šalių žmonėms studijuoti bet kurioje iš trijų Baltijos valstybių mokslo ir studijų institucijų, stiprintų bendrą aukštojo mokslo erdvę, skatintų akademinį mobilumą.

Sutarties projekte numatyta, jog susitariančios šalys skiria stipendijas ir suteikia lengvatų kitų Baltijos šalių studentams ta pačia tvarka, kokia numatyta savo šalies studentams pagal galiojančias teisės normas.

Susitariančios šalys įsipareigoja suteikti savo šalių studentams teisę gauti studijų kreditą, paskolą studijoms kitoje Baltijos šalyje.

ELTA

ALTas kviečia į regioninius pasitarimus NATO klausimu

ALTas drauge su kitomis pabaltiečių organizacijomis bei kitomis tautinėmis grupėmis jungiasi į bendrą akciją dėl Lietuvos, Latvijos ir Estijos įstojimo į NATO. Tuo reikalu įvyko svarbūs pasitarimai ALTo patalpose birželio 10 d. su latvių ir estų atstovais. Pasitarimams pirmininkavo adv. Saulius Kuprys. Panašūs pasitarimai taip pat yra organizuojami šiuose miestuose: Cleveland, OH – birželio 18, Detroitas, MI – birželio 19, Kalamazoo, MI – birželio 20, Grand Rapids, MI – birželio 21, Indianapolis, IN – birželio 22, Cincinnati, OH – birželio 23.

Norintys įsijungti į šią akciją gali kreiptis į ALTo būstinę Chicagoje, tel.: (773) 735-6677; fax: (773) 735-3946; e-mail: AltCenter@aol.com. ALTo būstinė veikia antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį nuo 10:00 v. r. iki 2:00 val. p.p.

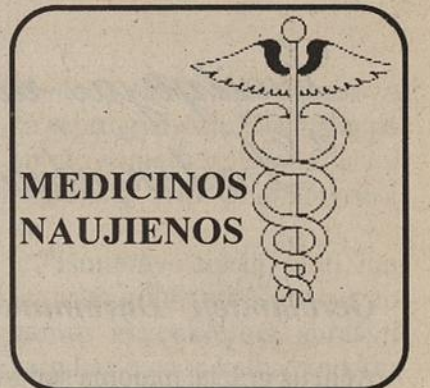
arba giliau pažinti savo protėvių kraštą, sustiprinti savo lietuviybę. Prašome lietuvių organizacijų padėti mums šioje itin svarbioje lietuviškoje veikloje.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas įvyks Australijoje – 2000-2001 m. gruodžio-sausio mėn. Norintieji gauti daugiau informacijos apie tai gali susisiekti toliau pateikiamais elektroninio pašto adresais arba telefonais:

Jeigu Jūs esate 18 ir 35 metų amžiaus ir norėtumėte daugiau informacijos apie tai, ką lietuvių jaunimas daro vietinėje ir visuomeninėje veikloje, prašom susisiekti su savo vietinė Lietuvių Jaunimo Sąjunga: Bostone – susisiekite su Kaziu Adomkaičiu (kadomkai@emerald.tufts.edu) arba Naida Šnipaite (snipas@massed.net); Chicagoje – su Jūrate Zubiniene (jankauskas@webtv.net); Clevelande – su Andriumi Dunduriu (adunduras@hotmail.com); Los Angeles – su Povilu Pakucku (povilas@ucla.edu) ir Daina Žemaitaityte (dabzy@aol.com) ir Washington/Baltimorėje – su Andriumi Čičiūnu (buzzcut@tamos.net). Jei Jūsų miestas nėra vienas iš išvardintų miestų arba jums nepavyksta susisiekti su Lietuvių Jaunimo Sąjungos apylinkė, parašykite JAV LJS pirmininkui Andriui Čičiūnui šiuo adresu: JAV LJS, 7766 Trevino Lane, Falls Church, VA 22

043, tel.: (703) 573-8193, el. paštas: javlis@tamos.net; tinklalapis: <http://www.tamos.net/~javlis>

Andrius Čičiūnas

Psichologai jau seniai pastebėjo teigiamą šunų ir kačių poveikį sveikatai. Juos laikantys žmonės lengviau išgyvena stresą, lengviau bendrauja su žmonėmis ir geriau sutaria šeimoje. Australijos medikai neseniai atrado dar vieną teigiamą naminių gyvūnų poveikį sveikatai. Jie ištyrė 5 tūkstančius širdies ir kraujagyslių sistemos ligomis sergančius pacientus. Iš jų 780 buvo šunų ar kačių savininkai. Tyrimo rezultatai parodė, kad gyvūnų augintojų kraujospūdis buvo žemesnis, o cholesterolio kiekis kraujyje mažesnis. Kitų tyrimų rezultatai buvo dar įdomesni – naminiai gyvūnai padeda pasveikti po širdies priepuolio efektyviau nei vegetarizmas ar fiziniai pratimai. Pagalvokite, ar nevertėtų ir Jums įsigyti keturkojį draugą.

Didžiosios Britanijos Vyriausybės komitetas perspėjo, kad vaikams, besinaudojančiams mobiliaisiais telefonais, kyla didesnė rizika susirgti, nei suaugusiems. „The Daily Express“, remdamasis komiteto šaltiniais, rašė, jog buvo įrodyta, kad mobilieji telefonai daro „biologinį poveikį žmonėms net tada, kai radio dažniai ar mikrobangos sklinda labai žemais lygiais“. Komitetas išsiaiškino, kad vaikai labiau pasiduoda spinduliavimo poveikiui, nes jų kaukolės yra plonesnės. Dėl šios priežasties jų ląstelių augimas ir smegenų bangų veikla yra nestabili.

Neturite jėgų? Išgerkite puodelį aromatingos... ne, ne kavos – kakavos. Šią žvalumo paslaptį žinojo dar majų ir aztekų indėnai. Kakavos pupelės iš pradžių pakepindavo, sumaldavo, o paskui gautus miltelius suplakdavo su vandeniu iki putų. Pasak senovės padavimų, aztekų valdovas Montesuma visus stulbino nesenkančiu žvalumu, taip pat garsėjo savo vyriškomis galiomis ir tik todėl, kad buvo įpratęs per dieną išgerti iki 50 mažų puodelių šio gėrimo. Ir šiandienos mokslininkai sutinka, kad kakava ne tik grąžina jėgas ir žvalumą, bet ir gerina nuotaiką. Dar daugiau – daug kalio turintis gėrimas gerina širdies ir kraujagyslių veiklą, padeda atsikratyti žalingo cholesterolio pertekliaus.

Žmonės, kurių kasdienis darbas susijęs su įkvėpimu ir kūrybiniais ieškojimais, privalo reguliariai valgyti figas. Pasirodo, šis vaisius puikiai apvalo galvą naujoms idėjoms. Figose esančios paslaptingos medžiagos, savo chemine sudėtimi artimos aspirinui, suskystina kraują ir pagerina jo pritekėjimą į smegenis. Beje, genialią mintį gali pažadinti ir kmynų arbata (2 šaukšteliai susmulkintų sėklų vandens puodeliui).

Medikai vieningai nusprendė, kad normalus arterinis kraujospūdis yra 120/80 mmHg. Jis nepriklauso nuo amžiaus, lyties, rasės, gyvenamosios vietos. Padidėjęs kraujospūdis pavojingasis infarkto atžvilgiu, nei padidėjęs cholesterolio kiekis kraujyje. Infarktai yra dažniausia mirties priežastis. Jeigu Jūsų kraujospūdis nuolat yra 140/90 mmHg, reikia kreiptis į gydytoją.

Nealkoholinis alus yra tikras grožio eliksyras. Alaus mėlėse yra daug cinko, kuris saugo odą ir plaukus nuo aplinkos kenksmingų medžiagų.

JAV LJS kviečia JAV lietuvių jaunimą į visuomeninę veiklą

Balandžio 8 d. įvyko JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos (LJS) metinis rinkiminis suvažiavimas, kuriame išrinkta nauja valdyba. Naujos JAV LJS valdybos vardu noriu pristatyti, painformuoti apie svarstyti per suvažiavimą klausimus ir pakviesti jaunimą į visuomeninę veiklą. JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungą šiuo metu sudaro: Andrius Čičiūnas – pirmininkas, Marius Petrušonis – vicepirmininkas, Pranas Čičiūnas – išdininkas ir Jūratė Zubiniene – sekretorė.

Mūsų nariai, Amerikos lietuviai tarp 18 ir 35 metų amžiaus, yra labai. Dauguma JAV LJS narių labai aktyvūs vietovės lietuvių organizacijose, bet vienas kitą mažai pažįsta. Tokia padėtis kelia daug problemų JAV LJS organizacinėje veikloje.

JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba stengsis pagerinti komunikaciją tarp vietovių valdybų ir tuo sujungti ir suvienyti organizaciją, jos narius ir jų bendradarbiavimą bei veiklą. Mes taip pat bandysime sustiprinti žiniasklaidą apie JAV lietuvių jaunimo veiklą per JAV LJS interneto tinklalapį (<http://www.tamos.net/~javlis>), elektroninį pašta (javlis@tamos.net) ir per iš seniau esančius JAV lietuvių informacijos šaltinius (laikraščius, radijo stotis ir t.t.). Jeigu pas jus jaunimas reiškiasi, prašom mums siųsti infor-

JAV LJS suvažiavimo dalyviai (iš k. į deš.): Australijos LJS atstovė Melisa Savickaitė, JAV LJS išdininkas Pranas Čičiūnas (Washington, DC), Aras Mattis (Chicago), JAV LJS sekretorė Jūratė Zubiniene (Chicago), Chicagos LJS pirmininkė Nida Bichnevičiūtė (Chicago), PLJS valdybos narys Marius Vygantas (Chicago), Jūlytė Plačaitė (Chicago), Australijos LJS atstovas Linas Šeikis, JAV LJS pirmininkas Andrius Čičiūnas (Washington, DC), Kristen Logan (New York), Tomas Matusaitis (Chicago), Kanados LJS pirmininkas Matas Stanevičius ir PLJS valdybos narė Daina Batraks (Kanada)

macija, o mes pranešime kitiems.

Todėl kviečiame ir prašome lietuvių jaunimą pasidaryti aktyvesniais savo Lietuvių Bendruomenės apylinkės jaunimo organizacijose ir susibūrimuose, pvz., Lietuvių Skautų Sąjungoje, Ateitininkuose, Lietuvos Vy-

čiuose, lietuvių sporto klubuose, lietuvių parapajose, apylinkių Lietuvių Bendruomenėse, apylinkių Lietuvių Jaunimo Sąjungos vienetuose ir kitose organizacijose. Kviečiame ir prašome lietuvių jaunimą įstoti ir dalyvauti šių organizacijų veikloje, pasidalinti savo veiklos pasieki-

mais spaudoje ir internete.

Kviečiame lietuvių organizacijas, ypač lietuvių jaunimo organizacijas, vietinėje ir krašto veikloje, susisiekti ir gerai susipažinti su Lietuvių Jaunimo Sąjunga. Mūsų organizacijos tikslas yra suvienyti lietuvių jaunimą ir padėti jiems susipažinti

Škaitytojai rašo "Darbininkui"

Gerbiamieji "Darbininko" Redaktoriai,

Ačiū už gražią, malonią staigmeną – Povilo Puzino "Dvidešimtojo amžiaus Madonos" reprodukcijos atspausdinimą gegužės 12 d. "Darbininke". Parinkote tinkamą progą – Motinos dieną.

Austra Puzinienė

Redakcijos prierašas: Austra Puzinienė yra latvė, labai gražiai išmokusi lietuviškai kalbėti ir rašyti. Prie savo padėkos laiškelio pridėjo ir kopiją laiška, gauto iš prezidento Ronald Reagan 1981 m. iš White House, kuriame tuometinis JAV prezidentas dėkoja už jam ir jo žmonai Nancy dovanotą dailininko Povilo Puzino albumą.

Kaip būtų gera...

Kaip būtų gera sugrįžti į savo tėviškę, susitikti savo gimines bei kraštiečius ir pajusti savo giminės šaknies gilumą...

Jeigu esi sintautietis, zanavykas, Šakių krašto žmogus, visa tai galima padaryti lengvai ir maloniai, nes rugpjūčio 18-20 d. Sintautuose vyks Pasaulio sintautiečių suvažiavimas.

Susiburs Sintautų parapijos ir istorinio valsčiaus kaimų žmonės – iš Apibriškių, Balseliškių, Barandų, Demšių, Duobiškių, Ežeriūkų, Gabartų, Gyliškių (Būdviečių, Stelmokiškių), Iždagų, Gaisrių, Joniškių, Jundilų, Kasikėnų, Kaupiškių (Dragūnų), Kiaulupių, Kirmiškų, Klepų, Kuodžių, Pariebių, Pavilktnių, Pikžirnių, Ragožių, Rugių, Santakų, Sintautų, Skaisgirių, Skardupių, Smilgių, Starkų, Šiurpaulių, Šlamų, Šuopių, Tarpučių, Tilvikų, Totorviečių, Tumosiškių, Vaišvilų, Vaitiekupių, Veršių, Vaitrako, Vilkeliškių, Vyžulupių, Voverių, Zyplių ir Žaltynų.

Susitikime-vakaronėj dalinsimės prisiminimais, prisiminsime protėvius, lankysime Sintautų apylinkes ir brangias vietas, dalyvausime mokslinėje konferencijoje, klausysimės koncertų, gerėsime Sintautiečių darbais parodoje, šoksime, dainuosime ir šventų Mišių auka atšvėsime Sintautų parapijos 2000-ąsias metines.

Nedažnai susirenka sintautiečiai iš viso pasaulio. Pasinaudokite šia reta proga ir grįžkite pabūti tarp savų.

Kreipkitės, rašykite, siūlykite, praneškite apie savo dalyvavimą adresu: *Sintautų Akademija, P. Vaičiūčio g. 34, LT-4480, Sintautai, Šakių raj.* Tel.: +370-47-51111, +370-85-49393, e-mail: sinta@is.lt

Nuoširdziai,

Prof. Feliksas Palubinskas
Seimo vicepirmininkas

LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION (TAUTOS FONDAS)

351 HIGHLAND BLVD., BROOKLYN, NY 11207-1910
TEL. (718) 277-0682 FAX SAME E-MAIL: TAUTF@AOL.COM

Per Lietuvos mokyklą į šviesesnę Lietuvą ateiti!

2000 m. birželio mėn.

Mieli Tautos Fondo nariai ir rėmėjai,

Šių metų vasario 16 d. proga Tautos Fondas paskelbė kvietimą šią sukaktį atžymėti ypatingu būdu – įdukrinant Lietuvos vidurines mokyklas. Įdukrinimas yra vienas iš svarbiausių šiais ir ateinančiais metais Tautos Fondo vykdomų uždavinių, nes jis sudaro galimybę ne tik mokykloms padėti, bet ir progą užsienio lietuviams tiesiogiai bendradarbiauti su jaunimu ir mokyklų vadovybe.

Dėl to kartojame Vasario 16-osios šventės kvietimą prisidėti prie Lietuvos mokyklų įdukrinimo.

Šiems metams sudaryta Tautos Fondo vadovybė, taryba ir valdyba, su dideliu malonumu jungiasi į šį projektą ir yra pasiryžusi su Jūsų pagalba jį tęsti, kol jame dalyvaus bent keli šimtai Lietuvos mokyklų. Mes suprantame, kad tai didelis užsimojimas, bet esame pasiryžę jo nepabūgti ir tęsti, kol pasieksime tikslą. Ieškome naujų būdų potencialius rėmėjus sudominti.

Talkinti Tautos Fondo valdybai yra sudaryta Tarybos darbo grupė, į kurią įeina:

Pranas Povilaitis, dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto ir Antanas Sabalis.

Iki šiol atsiliepė nemažas skaičius mūsų nuolatinių rėmėjų, virš 30 mokyklų tapo įdukrintos, užsimezgė artimi abipusiai ryšiai. Buvo pasiūlyta mintis pakviesti Lietuvos istorijos mokytojų asociaciją (LIMA) į talką, jei tai mokyklų vadovybėms būtų priimtina.

Mes manome, kad Tautos Fondas turėtų koordinuoti TF-o ir įdukrintųjų pageidavimus ir kviesti mokyklas pasidalinti savo mintimis ir pasiūlymais. Žinome kelių mokyklų pageidavimą tiksliau nusakyti TF lūkesčius. Žodžiu, išsyrškėjo abipusis pageidavimas paruošti įdukrinimo gaires, kurios pridėtos atskirai.

Jurgis Valaitis
TF tarybos pirmininkas

Algis Vedeckas
TF valdybos pirmininkas

Pastaba: Tautos Fondas įsipareigoja Jūsų auką padidinti 50% priedu, kartu šį priedą ribojant \$250 už kiekvieną \$1,000. Pvz., jei mokyklai aukosite \$250, Tautos Fondas pridės \$125 ir mokyklai išmokės \$375. Jei aukosite \$500, Tautos Fondas išmokės \$750. Jei aukosite \$1,000, Tautos Fondas išmokės \$1,250; jei aukosite \$2,000, TF išmokės \$2,500.

Lietuviškos mokyklos įdukrinimo auka
Čekius prašome rašyti: Lithuanian National Foundation, Inc.
351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207-1910
tax exempt # 51-0172223

pavardė, vardas			Auka \$	
adresas			įdukrinamos mokyklos vardas	
miestas	valstija	pašto kodas	adresas	
			nepasirenku mokyklos ☐	

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-kerių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

* Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA

* Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines

* Paskolas - namų, namų remonto,

Home Equity ir automobilių

* ATM naują mašiną ir korteles

* Tiesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Lietuvis išrinktas studijuoti JAV Jūrų Akademijoje

Studijuoti JAV Jūrų akademijoje, Anapolyje išrinktas griežta atranka praėjus lietuvis Jonas Laučys iš Vėžaičių. Kasmet šioje prestižinėje karo akademijoje pakviečiama studijuoti iki 20 užsieniečių, kurių mokslą apmoka JAV vyriausybė. Į šias vietas labai aukštas konkurencijos lygis. Šiemet konkurse, prasidėjusiame praeitą vasarą dalyvavo ir trylika lietuvių nuo 17 iki 23 metų, norinčių mokytis vienoje iš keturių prestižinių JAV karo akademijų. Jie praėjo įtemptą ir griežtą Krašto apsau-

gos ministerijos ir Amerikos ambasados surengtą stojimo konkursą. Šis procesas apėmė pokalbius, tipinius stojimo į JAV koledžus egzaminus, anglų kalbos testą, fizinio pasirengimo egzaminą. Atranka paremta individualiomis studentų savybėmis ir igūdžiais. Amerikos centre, Vilniuje, birželio 16 d. 11:00 val. surengta spaudos konferencija, kurioje pasveikintas JAV Jūrų Akademijoje studijuoti išrinktasis Jonas Laučys. *Lietuvos Krašto apsaugos ministerija*

2000 vasarą visi keliai veda į

VILNIŲ

**Pigiausios skrydžių kainos
Finnair ir kitomis oro linijomis iš**

New Yorko Chicagos

Floridos Clevelando

Detroito Bostono

Los Angeles ir kitų miestų

* Mašinų rezervacijos

* Viešbučiai

* 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

--- Prašykite mūsų brošiūros ---

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

e-MAIL: VYTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vyttours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
JUNE AND JULY PICK-UP SCHEDULE

June 27	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
June 29	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
June 30	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
July 1	Brooklyn, NY	12-1 pm
July 11	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
July 13	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
July 14	Philadelphia, PA	11-12 noon
July 15	Brooklyn, NY	12-1 pm
July 18	Putnam, CT	1-2 pm

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$699 r.t.

One way to Vilnius \$420

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

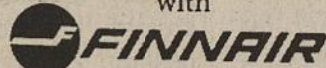
RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES

WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

with

LUFTHANSA - SAS

OR OTHER CARRIERS

"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

● **VISŲ SIUNTĖJŲ DĖMESIUI:** Tikimės, kad visi mūsų siuntėjai jau yra gavę paštu naujus siuntinių surinkimo tvarkaraščius. Kaip ir pernai, siuntinių surinkimo datos yra sudarytos visiems 2000 metams, papildomo datų siuntimo paštu rudenį nebus. Jeigu jūsų adresas pasikeitė ir negavote naujo tvarkaraščio ar norėtumėte gauti papildomų tvarkaraščio kopijų, prašome kreiptis į "Vilties" įstaigą. Siuntinių surinkimo ir konteinerių datos bus taip pat skelbiamos "Darbininko" laikraštyje.

● Labdaros siuntiniai per GIFT OF HOPE programą

● Perkraustymo į Lietuvą paslaugos

● Pinigų persiuntimas į Lietuvą

● Pigios telefono paslaugos

● Telefono kortelės skambinti į Lietuvą

● Siuntinių persiuntimas iš Lietuvos į Ameriką (tik didesniais kiekiais)

● Perkraustymas iš Lietuvos į Ameriką

● Komercinės siuntos iš Lietuvos į Ameriką

Darius Udry, apgynęs magistrą iš politikos mokslų, sieks daktarato

Š. m. gegužės 13 d. Claremont Graduate Universitetas Dariui Albertui Udrui suteikė politikos mokslų magistro laipsnį. Darius Udrys tęs mokslus Claremont Graduate Universitete, rengdamasis filosofijos daktaro laipsniui politikos filosofijos ir lyginamosios politikos srityse. Darius Udrys yra Kalifornijoje veikiančio Arsalyn Fondo jaunimo dalyvavimui politikoje puoselėti bendradarbis ir Laisvosios Europos Radijo korespondentas Jungtinėse Valstijose. Jis taip pat yra Los Angeles Lietuvių Bendruomenės valdybos narys politikos klausimams ir dėsto visuomenės mokslus, literatūrą bei kompoziciją LA Šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje.

Prieš atvykdamas į Kaliforniją užpėnai Darius Udrys dirbo Laisvosios Europos Radijui Prahoje, lietuvių skyriaus redakcijoje. Jis taip pat yra dirbęs žurnalisto darbą Lietuvoje, Liuksemburge ir Vokietijoje. Prieš tai Darius Udrys dirbo Bonoje, Vokietijoje, IUCN Pasaulio Gamtosaugininkų Sąjungos gamtosaugos teisės bibliotekoje.

Bakalauro laipsnį iš politikos ir vokiečių kalbos Dariui Udrui suteikė Hillsdale College. Darius Udrys taip pat studijavo Bonos Universitete, trum-

Darius Udrys

pai 1992-aisiais metais dirbo Lietuvos Respublikos parlamento Užsienio reikalų komiteto patarėju ir Lietuvoje talkino amerikiečių ekonomistui, kuris parašė knygą apie Pabaltijo šalių ūkio permainas. Darius Udrys yra skaitęs paskaitas įvairiomis temomis Los Angeles ir Vokietijos lietuvių renginiuose, ateitininkų renginiuose Memminge, Lietuvoje ir Dainavos stovykloje. Jo straipsnius yra išspausdinę *Židinys/Naujieji Aidai*, *Draugas*, *Darbininkas*, *Bridges* ir *Garsas*. Jis taip pat dvejus metus redagavo studentų ateitininkų leidinį *Gaudeamus*.

Darius Udrys yra advokato Arūno Teodoro Udrio ir kalbų mokytojos Virginijos Rūtos (Ruzgaitės) Udrienės sūnus. Šiuo metu jis gyvena su žmona vertėja ir mokytoja Zita Terese Udriene Kalifornijos pietuose.

r.r.

A.A. Bronius Masiokas

Colorado Lietuvių Bendruomenė neteko veiklaus ir nuoširdaus nario. Eidamas 84-uosius metus Auroroje, CO, širdies priepuolio ištiktas, š. m. balandžio 11 d. staiga mirė Bronius Masiokas.

Gimęs 1916.07.01 jis augo gausioje – keturių sūnų ir dviejų dukterų – Kazimieros ir Benedikto Masiokų šeimoje, Raguvoje, Panevėžio apskrityje.

Baigęs Kauno Aušros gimnaziją įstojo į P.L.P. Karo mokyklą, kurios XIX-tą laidą baigė 1938.05.18 jaun. leitenanto laipsniu. Tarnavo Lietuvos Karo Aviacijoje „žvalgo“ specialybėje.

1939 m. rugsėjo 16 d. vedė Eveliną Kolupailaitę ir uošvio prof. S. Kolupailos patarimu įstojo į Vytauto Didžiojo Universiteto Technologijos fakultetą.

Raudonajai Armijai okupavus Lietuvą, buvo atleistas iš Karo Aviacijos ir tęsė studijas Universitete.

Jo diplome įrašyta: „Labai gerai išlaikęs visus egzaminus ir labai gerai atlikęs ir apgynęs diplominį projektą „Naminis Šaldytuvas“, 1944 m. balandžio 29 d. įgijo diplomuoto mechanikos inžinieriaus vardą...“

„Šildymo-šaldymo“ studijas tęsė Viennoje ir vėliau Karlsruhe – Vokietijoje. Gyvendamas

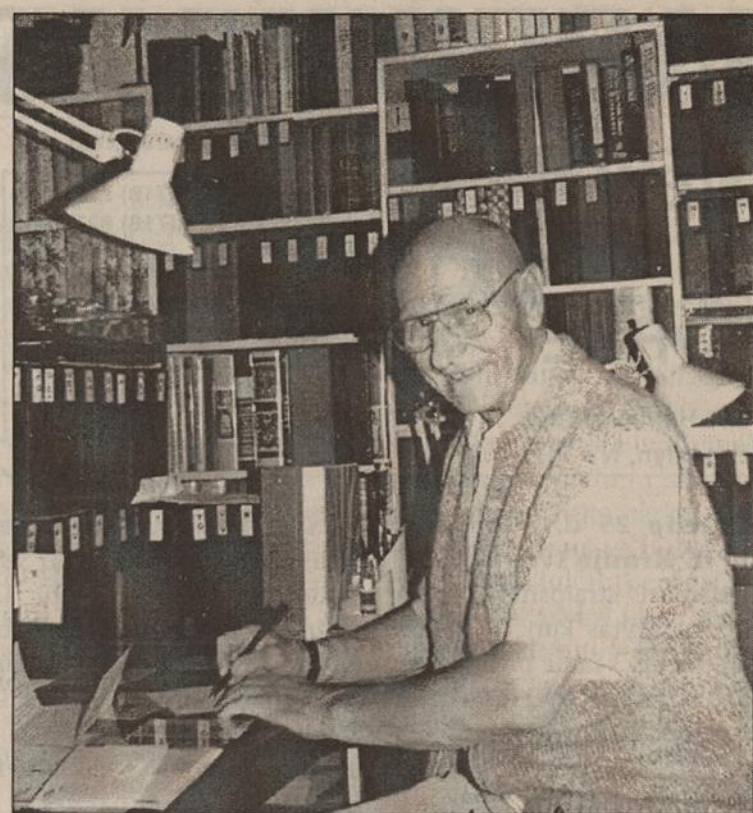
su žmona Kempton D.P. stovykloje, prisidėjo savo darbu ūkio skyriuje, o Evelina tapo Maironio gimnazijos mokytoja.

Lietuvoje likusi Broniaus šeimos dalis neteko dviejų brolių ir sesers su šeimomis – jie buvo ištremti į Sibirą. Laidotuvių atsisveikinime paminėta (santrauka iš anglų k.): „Bronių sutikau 1937 m. P.L.P. Karo mokykloje, vėliau Vytauto Didžiojo U-te. 1945 m. gyvenome Kempton D.P. stovykloje. 1946 m. tapome svainiais – vedžiau jo žmonos Evelinos jauniausią seserį Antaniną. 1949 m. atvykome į Ameriką pas uošvį prof. Kolupailą prie Notre Dame Universiteto. Kartu pradėjome darbą UNIROYAL įmonėje Mishawaka, Indianoje.“

Bronius dirbo prie sprausminių (jet) lėktuvų kuro sistemų projektavimo – „Fluel Cells“ – karo lėktuvams. Kariški lėktuvai – naikintuvai yra lyg skraidantys žibalo bakai...

Broniui sekėsi: jis dažnai buvo siunčiamas į Seattle Boeing įmonės atstovauti UNIROYAL, kol pagaliau Boeing jį paviliojo ir jis su Evelina persikėlė į Seattle.

Ilgus metus jis dirbo projektodamas raketas ir buvo vienas iš pagrindinių inžinierių viso „Mėnulio Kelionės“ aparatūros – gyvybės palaikymo („Life sup-

A.A. Bronius Masiokas savo darbo kabinete

port Lunar Module”) – pagaminimo ir išbandymo, bei prisidėjo prie sėkmingo nusileidimo mėnulyje. Jo grupės parašai yra palikti ant rėmo – mėnulyje...

Baigęs darbus Boeing-NASA, persikėlė į Chicagos VAPOR Corp. iki išėjimo į pensiją 1981 metais. Išėjęs į pensiją apsigyveno Auroroje ir su Evelina parašė ir 1992 m. išleido stambų lietuvių-anglų kalbų žodyną „Words-Words“, turintį virš 1300 psl. Evelina dar rašė straipsnius spaudai. Evelinai mirus (1993.02.19) jis 1995 m. išleido jų abiejų ruošą anglų-

lietuvių kalbos idiomatinį žodyną „It ain't exactly so“. 1995 m. per Kalėdas vedė Filomeną Augytę-Kantautienę ir su ja 1999 m. išleido jo paskutinį veikalą „Lietuviški posakiai ir jų amerikietiški atitikmenys“. Pirmoji laida apmokėta a.a. Adomo Kontauto Fondo (Adomas mirė 1993.01.19). Bronius rašė straipsnius laikraščiams, priklausė ALIAS ir L/B, dosniai rėmė su Filomena lietuviškas, ypač jaunimo, organizacijas.

Mes liūdime jo netekę. Ilsekis ramybėje, mielas Broniau.

Julius Bulota

Baigė ilgą ir prasmingą gyvenimą

JONAS DAINAUSKAS iškeliavo amžinybėn

Nedaug turime tautiečių, kurie sulaukę gilios senatvės yra tvirti ir darbingi. Tokių tarpe buvo chicagietis Jonas Dainauskas, kuris šių metų sausio 21 dieną atšventęs savo 96-ji gimtadienį dar galvojo apie 100-ją sukaktį. Jis buvo ir suplanavęs tokius darbus, kuriems atlikti reikėjo dar mažiausiai poros metų.

Tačiau, deja, netikėtai užklupęs insultas nutraukė visus jo planus. Jis iškeliavo amžinybėn gegužės 27 d., tik trumpą laiką prabuvęs St. Luke-Presbyterian ligoninėje, kurioje jo sūnus dr. Rimvydas Jonas užima aukštą postą.

Su Jonu Dainausku šių eilučių autoriui teko daug bendrauti: jį pažinti iš arti, svarsyti įvairius klausimus, semtis jo išminties ir įvairių žinių, kurias jis buvo sukaupęs per ilgą 96 metų gyvenimo periodą. J. Dainauskas daug žinojo: galbūt daugiau nei bet kuris kitas mūsų tautietis. Jis galėjo pasakoti valandų valandas ir tai tik dalį pasakodavo to, ką savyje buvo sukaupęs.

Kuomet įvairiomis progomis

būdavo kviečiamas skaityti paskaitų, jis tepasidarydavo tik santraukėles, niekada nesirašydavo tekstų, nes jo galvoje buvo sukaupta visa informacija, kurią jis laisvai atpasakodavo. Tai iš tiesų retas žmogus ir retų sugebėjimų mūsų tautietis. Kartais paskaitose jis gal ir per daug išsiplėsdavo, tada kai kurie mūsų tautiečiai „rūgodavo“, kad per ilgai kalba. Bet kuomet jis kalbėdavo, visada žinodavo, ką kalba.

Jis buvo teisininkas, istorikas, bibliografas, žurnalistas, pedagogas ir dar bent penkių kitų sričių išmanytojas ir darbuotojas. Jis gyveno dviejuose kontinentuose, daugelyje valstybių ir ten sukaupė patirties, su kuria noriai dalijosi savo tautiečių tarpe, iki kol sustojo jo širdis. Apie jį galėčiau puslapių puslapius prirašyti, bet šis straipsnis nėra tam skirtas.

Meilė lietuviškam žodžiui

Labiausiai man imponavo velionio dėmesys viskam, kas tik lietuviška, o taip pat ir jo noras atremti svetimųjų skel-

biamas klaidas ar prasimanymus apie Lietuvą ir lietuvius.

Jis rinko lietuviškas knygas, laikraščius, žurnalus bei kitą medžiagą. Jo biblioteka, kurią jis turėjo savo bute ir didžiuliam kambaryje Chicagos Jaunimo Centro rūmuose, buvo turbūt pati didžiausia iš pavienių asmenų turimų užsienyje. Joje buvo labai retų knygų, kartais tik vieninteliai išlikę egzemplioriai, gauti iš privačių kolekcionierių. Jų įsigijimui jis negailėjo nei pinigų, nei pastangų. Daug ką per pastarąjį dešimtmetį yra gavęs iš Lietuvos, kur buvo suradęs žmones, kurie jam siuntė knygas bei kitą literatūrą.

Daug pinigų velionis išleisdavo ir knygoms svetimomis kalbomis, kuriose tik buvo rašoma apie lietuvius bei Lietuvą. Tai būdavo leidiniai rusų, lenkų, vokiečių, anglų kalbomis, nes tas kalbas jis mokėjo taip gerai, kaip ir lietuvių kalbą. Skaitydamas šias knygas, jis dažniausiai rasdavo jose netikslumų ir tuomet skelbdavo atitaisymus mūsų spaudoje. Dažnai jis savo pastabas pasiū-

Karstas su J. Dainausko palaikais palieka Chicagos Jaunimo Centrą - jo antrus namus. Čia velionį primins jo didžiulė lituanistikos biblioteka E. Šulaičio nuotr.

davo ir tų knygų ar leidinių autoriams ir kai kurie iš jų vėliau atitaisydavo.

Velionis dirbdavo daug ir nuolatos. Dažnai per parą skaitymui ar rašymui pašvėsdavo net po 15 valandų. Net ir atšventęs savo 95-įjį gimtadienį jis dar buvo nepaprastai darbštus. Tik po 96-jo gimtadienio minėjimo (jį atšventė Kalifornijoje pas savo dukrą), sugrįžęs į Chicago, jis jau pasiūto kiek blogiau, tačiau vis tiek dar nemažai dirbo ir norėjo išpildyti savo pažadus tiems, kurie prašė straipsnių ar paskaitų. Visko atlikti nespėjo. Jo nusilpusi širdis sustojo įvairių užsimojimų viduryje.

Įspūdingas atsisveikinimas

Daug gražių ir tikslių žodžių buvo pasakyta per atsisveikinimo vakarą su velioniu, kuris įvyko birželio 1 d. Chicagos Jaunimo Centre. Čia programą

geles apylinkų), Kęstutis Ječius, Dalia Trakienė, Algis Regis, Pilypas Narutis. Jie visi į velionį žvelgė iš savo organizacijų ar grupių taško, nes J. Dainauskas tuose vietuose gana aktyviai veikė, o kai kuriuos net įsteigė. Maldas čia sukalbėjo kun. Juozas Vaišnys.

Sekančios dienos ryte – birželio 2-ąją toje pačioje Jaunimo Centro didž. salėje vyko gedulingos pamaldos už velionio sielą, kurias koncelebravo prel. Ignas Urbonas, kun. Jonas Duoba ir kun. Juozas Vaišnys. Prel. Urbonas čia pasakė prasmingą pamokslą, kurio metu irgi neužmiršo iškelti velionio nuopelnų įvairiose srityse.

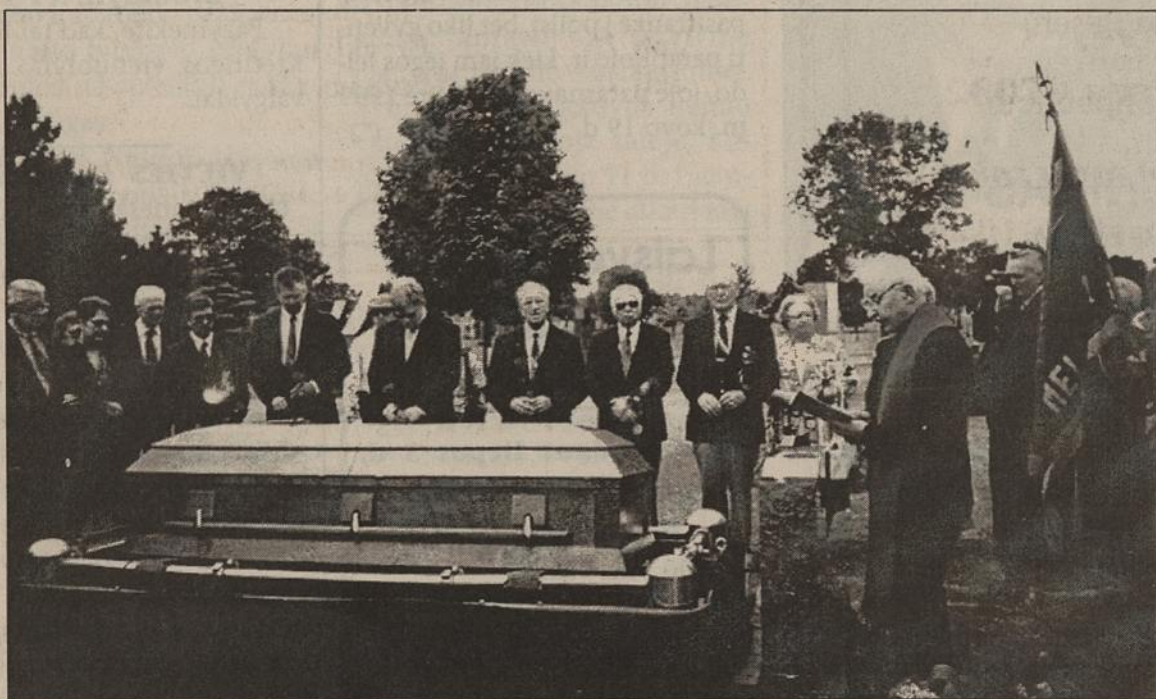
Per atsisveikinimą su J. Dainausku dalyvavo net apie 400 žmonių, o sekantį rytą, nors tai buvo darbo diena, mūsų tautiečių susirinko irgi gana daug – apie 200.

Birželio 2 d. po pamaldų gedulinga procesija – ilga automašinų vilkstinė pajudėjo į šv. Kazimiero kapines, kur velionis buvo palaidotas šalia gero kaimo anksčiau mirusios jo žmonos Leokadijos.

Čia paskutinį atsisveikinimą ir maldas pravedė prel. Urbonas. Prieš leidžiant į duobę, ant velionio karsto paberta daug raudonų rožių žiedų ir Lietuvos žemės sauja.

Po apeigų kapinėse laidotuvių dalyviai buvo pakviesti į Willow Brook salę, Willow Springs miestelyje, laidotuvių pietums, kur kartu su artimaisiais praleido dar porą valandų.

Edv. Šulaitis

Prel. Ignas Urbonas skaito maldas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse birželio 2 d. laidojant žymų lietuvių veikėją Joną Dainauską E. Šulaičio nuotr.

A. + A.

GEORGE A. DIRZIS

staiga mirė š. m. gegužės 30 d., sulaukęs 56 metų amžiaus. Gyveno Woodhaven, NY. Tėvai: George ir Mary Dirzis, abu jau mirę. Nuliūdime liko: žmona Adelė; sūnus George M. su žmona Sharon; duktė Karen Weinstein su vyru Barry; anūakai Ashley ir Matthew; sesuo Eleanor Jankus; brolis Stanley Dirzis; uošvė Adelė Mazeik, gyv. Delray Beach, FL.

Nuliūdusi

žmona Adelė

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Birželio 25 d. - Kristaus Kūno ir Kraujo šventė.

Vedamasis straipsnis apie šią šventę, parašytas kun. Vyt. Pikturnos, įdėtas 3-ame puslapyje.

"Darbininko" istaigos atostogaus nuo liepos 1 d. iki liepos 16 d. "Darbininkas" neišeis liepos 7 d. ir liepos 14 d. Poatostoginis numeris išeis liepos 21 d. Iki atostogų išeis dar vienas numeris - birželio 30 d.

Kun. Jonas Pakalniškis, populiariusis newyorkietis kunigas, dirbęs daug metų abiejose lietuvių parapijose - Viešpaties Atsimainymo ir Apreiškimo, Vainikų dienos savaitgalį buvo sunegalavęs ir paguldytas St. Francis ligoninėje Roslyn, NY. Po dviejų savaitų gydymo buvo perkeltas į Grace Plaza Rehabilitation Center Neck, NY, kur išbus iki birželio pabaigos. Sveikata žymiai pagerėjo. Dėkoja draugams, kurie jį aplanko.

Lietuvių susiartinimo šventė - metinis piknikas Nekalto Prasidėjimo Seserų vienuolyno sodijoje, Putnam, CT, šiemet įvyks sekmadienį, liepos 23 d. Dėl daugiau informacijų žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje. Iš New Yorko autobusus į pikniką, deja, nevyks. Daug žmonių vyksta privačiais autobusais.

Darbininko administracija pradėjo siuntinėti paraginimus skaitytojams, kurie yra atsilikę su prenumeratos mokesčiu. Būtų gerai, jei skaitytojai be paraginimų atsilygintų skolą, taip sutaupydami darbo ir pašto išlaidas. Juk prenumeratos pasibaigimo data atspausdinama kiekviename lipinuke prie pavardės po raidžių EXP. Todėl administracija maloniai kreipiasi į visus skaitytojus, prašydamą atsilyginti už prenumeratą, nelaikiant atskiro paraginimo. Metinė prenumerata 45 dol. Labai prašome ir paramos, nes prenumeratos mokeskis nepadengia vis didėjančių išlaidų. Už paramą iš anksto dėkojame.

Apreiškimo parapijos žinios

Kun. Petras Smilgys, šiuo metu studijuojantis Romoje, atvyksta į Apreiškimo parapiją liepos 1 d. ir čia išbus iki rugp. 15 d.

Kristaus Kūno šventėje, birželio 25 d., įvyks ypatingos apeigos. Ateis procesija iš Mt. Carmel bažnyčios su švenčiausiuoju Sakramentu. Seks adoracija su palaiminimu net keliomis kalbomis, tarp jų ir lietuviškai.

Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo Vargdienių Seserų visuotinės kapitulos metu š. m. birželio 9 d. Kaune buvo išrinkta nauja vienuolijos vadovė: vyriausioji vadovė - Ses. Ignė Marijošūtė; pavaduotoja ir pirmoji patarėja - Ses. Eugenija Lukošūtė; antroji patarėja - Ses. Dalia Kaminskaite; trečioji patarėja - Ses. Viktorija Plečkaitytė. Naujųjų pareigų perėmimas įvyko Sekminių dieną, birželio 11.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios
Msgr. Frank Bulovas Ave. gatvės dedikacija įvyko birželio 1 d. P. Palio platesnis šių iškilmių aprašymas įdėtas šiame puslapyje atskirai.

Per Sekmines, birželio 11 d., aštuoni parapijiečiai priėmė Sutvirtinimo Sakramentą 10 val. mišių metu. Džiugu pastebėti, kad šie į pilnutinę krikščionybę žengiantieji kandidatai supranta svarbą augti savo tikėjime. Du iš sutvirtintųjų, Rimas Kezys ir jo sužadėtinė Kelly Damiano, ateinančią vasarą žada sumainyti aukso žiedus.

Birželio 24 d., šeštadienį, Arthur Ashe stadione įvyks diecezijos rengiama maldos diena. Visi kviečiami joje dalyvauti ir pasimelsti už taiką pasaulyje, už nusikraustuosius ir padėkoti Dievui už suteiktas gėrybes.

Lietuvos Vyčių 110 kuopa parapijos salėje birželio 25 d. tuoju po 11:30 val. lietuviškų mišių turės savo sekantį mėnesinį susirinkimą.

Už a. a. dr. Lidijos Stanaitienės sielą, jos mirties 31 metų sukaktį prisimenant, šv. Mišios bus aukojamos birželio 26 d. Pranciškonų koplyčioje, Brooklyn, NY. Marija ir Zigmas Raulinaičiai prašo draugus ir pažįstamus prisiminti ją savo maldose.

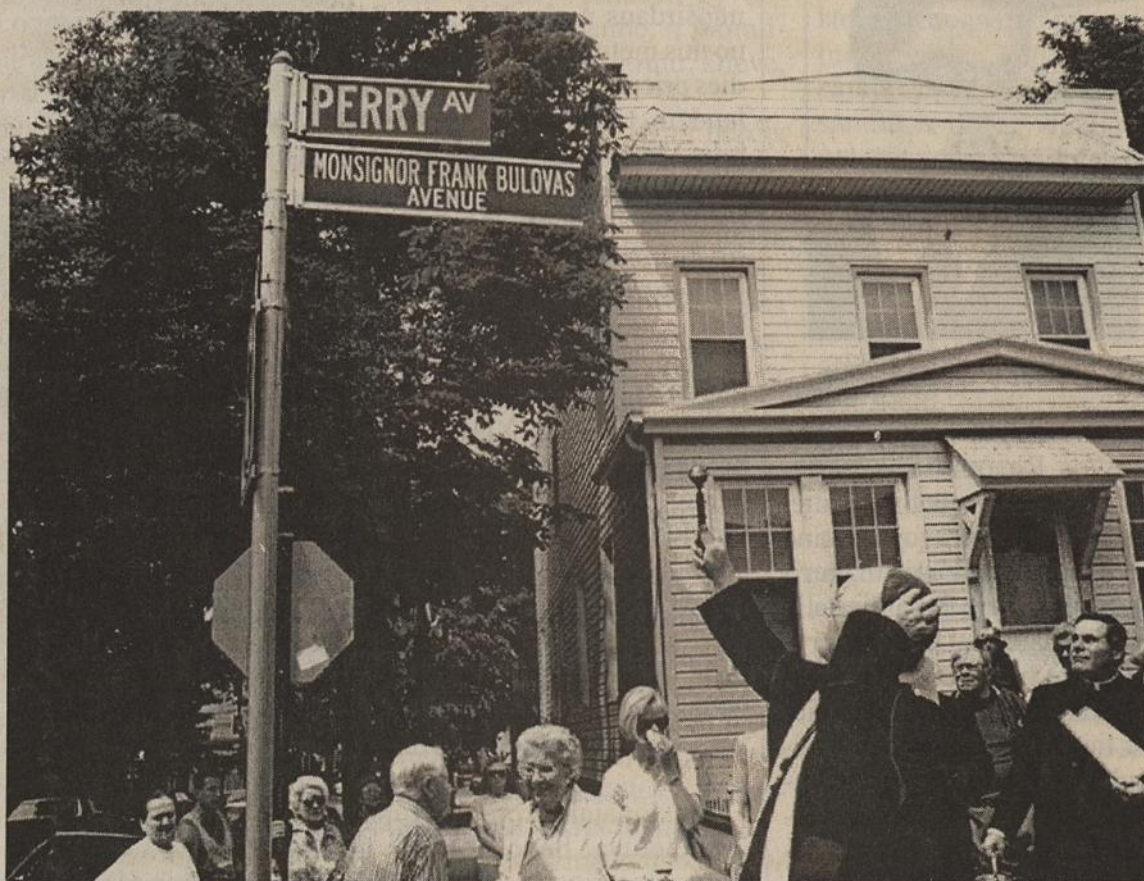
George A. Dirzis, gyv. Woodhaven, NY, sulaukęs 56 m., mirė gegužės 30 d. Žiūr. žmonos Adelės pranešimą apie jo mirtį 7-ame pusl.

Violetai ir Eimučiui Karmazinams, gyv. Woodhaven, NY, gimė dukrelė, kuriai duotas vardas Ingrida-Bernadeta. Teveliai ir seneliai džiaugiasi naujagimi ir linki jai tolimesnės Dievo palaimos.

New Yorko, Bostono ir Worcester sportininkai dalyvauja lauko krepšinio pirmenybėse, kurios įvyks Maironio Parke, Worcester, MA, birželio 24 ir 25 d.

"MONSIGNOR FRANK BULOVAS AVENUE"

p. palys

Vysk. Th. V. Daily šventina lentelę su užrašu "Monsignor Frank Bulovas Avenue"

Iki šiol New Yorke nebuvo nė vienos gatvės, parko ar aikštės, kuri būtų buvusi pavadinta kokiu nors lietuvišku vardu. Pagaliau Perry Avenue, besirandanti New Yorko miesto Queens dalyje, Maspeth rajone, priešais Viešpaties Atsimainymo bažnyčią, pasipuošė prelato Frank Bulovo vardu.

Tokie dalykai savaime neatsiranda. Ir tai įvyko Viešpaties Atsimainymo parapijos klebono kun. James (Ted) Rooney didelių pastangų ir pasišventimo dėka. Už tai jam priklauso nuoširdus, lietuviškas AČIU!

Gatvės prel. F. Bulovo atidarymo iškilmės įvyko šeštinių antradienį, birželio 2 d., tuoju po šv. Mišių, kieme priešais Viešpaties Atsimainymo bažnyčią.

Klebonas kun. J. T. Rooney, atidarydamas šią iškilmę, prisiminęs prelato Frank Bulovo bažnyčiai ir visuomenei nuopelnus, pasidžiaugė, kad visa tai tapo įvertinta ir atžymėta.

Sugiedojus JAV ir Lietuvos himnus, žodį tarė LR Generalinis konsulas dr. Rimantas Morkvėnas, pastebėjęs, koks didelis malonumas šiame gražiam Maspeth rajone matyti gatvę su lietuviška pavarde. Už šio projekto įgyvendinimą kunigui James Rooney ir visiems kitiems talkinusiems išreiškė gilią padėką.

Keletą žodžių, taip pat išreiškiant pagarbą prelatui F. Bulovui, tarė Lietuvos Vyčių 110 kuopos pirmininkas Bruno Rutkūnas ir viena prelato giminaitė.

Vėliau, susirinkus gatvės kampe prie stulpo, ant kurio buvo pritvirtinta uždengta lentelė, visiems audringai plojant, Brooklyn vyskupas Thomas V. Daily atidarymą pabrėžė.

dengė lentelę, kurioje švytėjo užrašas: "Monsignor Frank Bulovas Avenue".

Vysk. Th. Daily sukalbėjęs atitinkamas maldas ir pašventinus lentelę, į iškilmes susirinkusieji (dalyvavo apie 150 žmonių) sugrįžo į parapijos salę, kur buvo skaniai pavaišinti.

Tai buvo gana reikšmingas įvykis. Deja, to įvykio ceremonijoje lietuvių visuomenininkų matėsi tik vienas kitas. Antra vertus, vargu ar neatsilankiusius būtų galima pakaltinti, nes teko patirti, kad ir kvietimai nebuvo išsiuntinėti.

Prel. Frank Bulovas

Frank Bulovas, būsimasis prelatas (Monsignor), gimė mažame miestelyje West Pullman, netoli Chicagos, IL, 1916 m. balandžio 21 d. Jo tėvai - lietuviai. Jam ir sesutei Violai sulaukus mokyklinio amžiaus, šeima persikėlė į Brooklyną, NY. Čia jis lankė miestą pradžios mokyklą ir Cathedral aukštesniąją mokyklą Thompson, CT. Marianopolio kolegiją baigė bakalauro laipsniu. Įstojo į Mari-

jonų vienuolyną ir mokėsi lietuvių Marijonų kunigų seminarijoje Clarendon Hills, IL; 1943 m. rugpjūčio 8 d. buvo iššventintas kunigu.

Dešimt metų ėjo įvairiausias pareigas Marijonų vienuolyne: buvo aukštesniosios mokyklos mokytojas; ėjo vikaro pareigas įvairiose parapijose; vedė misijas, novenas įvairiausiose lietuviškose parapijose Amerikoje. 1953 m., pakviestas vysk. Th. E. Molloy, perėjo dirbti parapijos kunigu Brooklyn diecezijoje. Dirbo vikaru Stebuklingosios Dievo Motinos parapijoje, vėliau šv. Jono Evangelisto parapijoje. 1956 m., kaip moksas lietuvių kalbą, kun. Bulovas buvo paskirtas vikaru į lietuvišką Viešpaties Atsimainymo parapiją Maspeth, NY. 1972 m. sausio 1 d., prelatui J. Balkūnui pasitraukus iš klebono pareigų, kun. F. Bulovas buvo paskirtas administratorium, o tų pačių metų lapkričio mėnesį - ketvirtuoju Viešpaties Atsimainymo bažnyčios klebonu. Jis nuoširdžiai rūpinosi parapijos dvasiniais ir finansiniais reikalais, toliau tęsė prelato J. Balkūno pradėtą darbą. Kun. Bulovas pertvarkė parapijos salę, pagal dabartinius bažnyčios liturginius reikalavimus įrengė susitaikinimo kambarį. Bendradarbiaujant su katalikų karo veteranų 869 posto nariais, buvo įrengtas memorialas (marmurinė lentelė) mirusiems karo veteranams. Su dosnia Lietuvos Vyčių 110 Atsimainymo kuopos parama šventoriuje buvo pastatytas gražus lietuviškas kryžius.

1981 m. rugsėjo mėnesį dekingi parapijiečiai suruošė kun. Bulovui suaktuvinius pietus atžymėti jo 25 metų sukaktį, kai jis buvo atkeltas į šią parapiją. 1982 m. liepos 3 d. popiežiaus Jono Pauliaus II tapo paaugštintas prelatu. 1991 m., sulaukęs 75 metų, pasitraukė į poilsį, bet liko gyventi parapijoje ir, kiek jam jėgos leido, joje patarnaudavo. Mirė 1999 m. kovo 19 d.

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvių nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, ieško dviejų darbininkų, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277.

"Neringos" stovykla Marlboro, Vermont, ieško šeiminių dirbti stovykloje liepos ir rugpjūčio mėnesiais. Turi turėti leidimą dirbti Amerikoje. Darbas atlyginamas gyvenvietė ir maistu vasarai ir savaitine alga. Skambinti Danai Grajauskaitei: (617) 923-4583. (sk.)

LIETUVOS STUDENTŲ CENTRAS patikimai ir garantuoti ** keičia vizas J1, B1 - B2 į F1 arba L1;

** padeda gauti Social Security su leidimu dirbti;

** ruošia visus pakvietimo dokumentus;

** K-1 & K-2 vizos iš Lietuvos.

Dėl papildomų informacijų teiraukitės telefonu nuo 1 val. p.p. **212-725-8807.** (sk.)

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius viename voke, skaitytoją pasiekia per 7 dienas. Išaugus pašto ir leidybos išlaidoms, "Lietuvos aido" metinė prenumerata JAV kainuoja: metams - 360 dol.; pusei metų - 180 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aido" vardu ir siunčiami: "Lietuvos aidas", Maironio 1, Vilnius 2710, Lithuania. Tel. 011-370-2-610-544, Fax 011-370-2-224-876.

Ieškoma vedusiųjų pora namų ruošos ir priežiūros darbams Long Island, NY, rezidencijoje. Būtina anglų kalba, vairavimo teisės, leidimas darbu ir rekomendacijos. Darbas atlyginamas priklausomai nuo patirties. Skambinti 9-11 val. vak. (516) 521-0813. (sk.)

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Laima Plateris, Bethesda, ND - 255 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

VILTIES siuntinių agentūra praneša, kad į Brooklyną Vilties atstovai vasaros mėnesiais neatvyks. Visi klientai vasaros pabaigoje paštu gaus naują tvarkaraštį; naujas tvarkaraštis bus paskelbtas ir "Darbininke". Brooklyn mūsų atstovas yra **Alg. Jankauskas**, tel. (718) 849-2260. Susitarus paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius šeštadienį, liepos 1 d., nuo 12 iki 1 val. p.p. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. 1-888-205-8851.

Lietuvos Respublikos Generalinis Konsulatas,
Dr. Giedrė Kumpikaitė ir
Manhattan Lietuvių Bendruomenės Apylinkė
maloniai kviečia Jus

į smuiko koncertą,

kurį atliks

VILHELMAS ČEPINSKIS

ir

GUODA GEDVILAITĖ

Weill Recital Hall - Carnegie Hall

57th Street ir 7th Avenue, Manhattan, NY

antradienį, 2000 m. birželio 27 d., 8:00 val. vak.

Programoje: Brahms, Saint-Saens, Ravel, Elgar, Rachmaninov, Ponce, Mendelssohn, Sarasate

Bilietus galima išsigyti: Carnegie Hall Box Office, Carnegie Charge (212) 247-7800, pas Dr. Giedrę Kumpikaitę (718) 776-1687, Laimą Šileikytę-Hood (212) 982-1335

Bilietai kaina: 25 dol.; studentams ir pensininkams - 20 dol.

Čekius rašyti: "Lithuanian-American Community, Inc.",

siųsti: L. Hood, 40 Fifth Ave., NYC 10011

sekmadienį, liepos 23 d.

Nek Pr. Marijos Seserų
vienuolyno sodijoje
PUTNAM, Connecticut

METINIS PIKNIKAS

Lietuvių Susitikimo Šventė

11:00 Koncelebruotos ŠV. MIŠIOS

- Pagrindinis celebrantas: Norwich diecezijos
Vyskupas Daniel A. Hart, DD

12:00 VAIŠĖS, užsiėmimai

1:30 IMMACULATA stovyklautojų ir buvusių
bendrabutių SUSITIKIMAS

3:00 Neringos stovyklautojų PROGRAMA

- Vėliavų nuleidimas

4:00 Didžiųjų dovanų TRAUKIMAS

4:30 Šventųjų Metų MALDOS VALANDĖLĖ

Atvykite pabendrauti ir pasidžiaugti -
pasikvieskite ir savo draugus!

Laisvės Žiburio

Radijas

naujuose namuose

Pradedant liepos 3 d.
transliacijos bus:

pirmadieniais 9:30 -
10:00 val. vak.

iš galingos WPAT
stoties 930 AM banga.

Romas Kezys
vedėjas